

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
ročja se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po razmašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7, Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naše Sokolstvo — kralju Zedinitelju

Veličasten sokolski zbor ob spomeniku Velikega kralja na Rakeku — Notranjska še ni videla take množice in ne doživela enakega praznika

Rakek, 24. aprila
Iz razlogov, ki so javnosti dovolj znani, se naše sokolstvo ni moglo udeležiti svečanosti, ko so 17. oktobra lani na Rakeku odkrili spomenik kralju Aleksandru Zedinitelju. Ze takrat je sokolsko vodstvo sporočilo, da se bo sokolstvo na pomlad posebej poklonilo pred spomenikom na Rakeku spominu prvega in največjega jugoslovenskega Sokola.

Zbor sokolstva na Rakeku je bil odrejen za današnji nedeljo. Prireditev je bila zamisljena v okviru ljubljanske sokolske župe, pridružile pa so se ji tudi vse ostale slovenske župe in posebno odposlanstvo je poslalo celo zagrebška župa z župnim starešino dr. Gavrančičem na čelu. Zbor je prekoračil vse račune in vsa pričakovanja prirediteljev in kraških domačinov. Povečani rodni in dva posebna vlaka sta pripeljala iz Ljubljane nad 3000 sokolskih pripadnikov iz vseh slovenskih žup. Najštevilnejše so bila zastopana seveda ljubljanska društva, ki so sama napolnila vlak s skoro 30 vagoni. To-liko avtomobov kakor danes gotovo na Rakeku še ni bilo, ker so mnoga društva pripela z njimi, zlasti notranjska in ona z ribniške in kočevske strani, pa tudi nekatera društva z Gorenjskega. Zlrala se je ta-ka sokolska vojska, kakršne Notranjska še ni videla. Tudi domačini so prisostvovali iz izredno velikem številu, tako da je pri da-našnjih nepozabnih svečanosti sodelovalo okrog 7.000 ljudi.

Dan je bil prelep, res pomladanski. Sem-patja je zaplapolal vetrič, ki je tu v naših krajih zaradi kraškega območja malec močnejši, kakor so ga vajeni naši bratje in se-estre izpod Pohorja, Boča in drugih oddalje-njih krajev, ki so tudi poslali semkaj svoje zastopnike. Toplo sonce pa je mnogo pripomoglo, da bodo številne množice od-nesle še lepše spomine na kratko, a zgo-dovinsko pomembno bivanje ob meji naše države.

Pred kolodvorom

Rakek se je za svoj današnji praznik ves slavnostno oblekel. Redke so bile hude brez zastav in zastavic. Okrasili so jih tudi mnogi, ki ne pripadajo veliki so-kolski družini. Brez zastave so bili kolo-dvor in občinska postojka.

Kakor ob vsaki veliki sokolski prireditvi se je tudi danes sijajno izkazala sokolska disciplina. Svečanost je zato potekala v vzornem redu, da si lepšega ni mogoče zamisliti. Tudi to je še podčrtalo mogočni in nepozabni vtis, ki so ga odnesli vsi ude-leženci in ki je ostal zlasti tudi pri doma-činih.

Ze dolgo pred začetkom svečanosti, do-ločenim za pol 4. se je napolnil obširni trg pred kolodvorom z gostimi množicami. Re-ditelji so komaj, komaj naredili prostor, da se je mogla potem po njem pomikati sokolska povorka. Hitro drug za drugim prihajajoči vlaki pa so bruhali iz sebe še vedno nove množice, dočim so na spodnjih cestah neprestano brneli prihajajoči avto-busi in tovorni avtomobili. Člani in članice v krojih so se zbirali na ljubljanski, sokol-ski pripadniki v civilu pa na postojnski strani kolodvora.

Mogočna povorka

Ko je okrog 15. pripeljal posebni vlak iz Ljubljane še poslednje goste, ki so se pridružili svojim oddelkom, je dal župni načelnik br. Lubej znamenje za pričetek povorka.

Ob 15.15 je odšlo čelo sprevoda izpred kolodvora. Za župnim načelnikom so šli zastopniki saveza s prvim podstarešino br. Engelbertom Ganglom na čelu. Z njim so bili starešina vseh slovenskih sokolskih žup, starešina zagrebške župe in bivši sa-vezni načelnik br. dr. Murnik.

Krasen je bil pogled na skupino preko 60 sokolskih praporov, ki so bleščali v pom-ladanskem solncu. Ponosno so vihrali v kraški burji in pričali o sokolski moči in sokolski volji.

Za sokolsko gobjo se je nato vtila reka rdečih srajc. Krepko in složno sta korakali ramo ob ramo stara in mlada generacija, so stopali drug ob drugem brez razlike pripadniki vseh stanov. Vse slovenske kra-je si lahko razbral s travok na sokolskih surkah. Le ob velikih sokolskih zletih je mogoče videti toliko članstva v krojih. Vsem so sijale oči zadoščenja in ponosa: glejte nas in štejte nas!

Kolomam članstva v krojih so sledile članice v novih slavnostnih krojih, malo-številne še, ker so bile nove obleke šele pred kratkim določene. Brezkončna pa je bila vrsta članic v civilni obleki s sokol-skimi znaki. Vedno nove čete deklet, žen in mater so stopale mimo, vse pome-šane, mlade telovadkinje in starejše se-estre. Strumno so korakale za njimi nara-ščajnice, ki jih je samih bilo več sto, sama bleščeča pomlad.

Za ženskim pripadniki Sokola se je uvr-stila moški naraščaj. Solnce je žarilo, nj-hova vedra lica, njihove pogumne oči. V strnjelih vrstah, so korakali, živ simbol mlade Jugoslavije. Tudi oni so bili v zna-menju sokolske misli, združeni vsi, dijak poleg vajenca, kmečki fant poleg mladega delavca. Svetli naraščajski znak je govoril njim in vsem, da so vsi člani iste rodine.

Zadnji in največji del povorka, so tvorili bataljoni članstva v civilu. Zdelo se je, da jih ni konca ne kraja. Še bolj kakor pri ostalih oddelkih, se je pri njihovih vi-

delo, kako je Sokol res naša vsenarodna, resnično ljudska organizacija, kako zdru-žuje vse sloje in vse stanov, vsa starost- na razdobja. Spominu velikega kralja se je prišlo danes na Rakek res pokloniti sloven-sko ljudstvo.

V sokolskih vrstah, vsak v svojem dru-štvu so šli v sprevodu deloma v krojih dr-

loma v civilu tudi senator dr. Kramer ter narodni poslanci Ivan Prekoršek, Ivan Mo-horič, Avgust Lukačič, Rajko Turk, dr. Riko Fux, Stanko Hočevar, Albin Koman in Stanko Lenarčič. Sokolska povorka ne bi bila popolna, če ne bi bili v njej tudi oficirji in vojakji, ki so člani sokolskih društev.

Poklonitev sokolstva pred kraljevim spomenikom

Trije tisoči sokolskih pripadnikov so se uvrstili v sprevod. V skladu s pietetnim namenom današnje prireditve so korakali po rakovskih cestah resno in brez prepri-panja. Le dve godbi sta neprestano svira-li, a tudi samo resne korčalice. Enaka ali še večja množica Sokolstvu naklonje-nega občinstva in tudi sokolskih pripad-nikov samih se je razvrstila v špalirje in zlasti obrobila obširni trg pred kolodvo-rom. Trg je bil ves v zastavah, v zasta-vah tudi vse hiše, razen kolodvora. Okoli spomenika so se dvigali pod nebo vitki mlaji z jugoslovenskimi trobojkami, vi-dni daleč preko pokrajine. Nekaj metrov pred spomenikom je bil skromen govorni-ški oder, odet v državno zastavo in pre-skrbljen z mikrofonom za prenašanje go-vo-ra.

Samo par minut je preteklo po odho-du zadnjih čet sokolske povorka in že se je z druge strani zaslislala godba, vrača-jočega se prvega dela sprevoda. Resno so se uvrščale sokolske čete druga za drugo na prostornem prostoru okrog spo-menika. Prapor, pa so se v silkovitem vencu razvrstili okrog spomenika.

Ko je nekaj minut po 16. uri prispel zadnji oddelček, je župni načelnik br. Lu-bej s trobok dal znak za pričetek sveča-nosti. Za uvod je godba Sokola I. iz Ljub-ljane zaigrala švajgerjev koral »Duši padlega junaka«.

Župni starešina dr. Pipenbacher

O pomenu in namenu današnje sokolske svečanosti na Rakeku je govoril starešina ljubljanske župe br. dr. Josip Pipenbacher. Pozorno je vsa velika množica poslušala njegova izvajanja. Krepke besede so prihla-jele od srca in so zato tudi segale do srca. Malo je govoril, ki bi jih poslušalci spre-jali s tako pobožnostjo, s kakršno so spre-jali in poslušali teza.

Župni starosta dr. Josip Pipenbacher je v daljšem govoru opisoval lik Viteškega kralja, velikega državnika in pobornika miru. Spominjal se je posameznih zname-nitih epizod iz kraljevega življenja od nje-govega šolanja v Petrogradu do viška sla-ve pri zmagovitih borbah za Jugoslavijo. Poudarjal je Aleksandrovo vero v edin-stvo Jugoslovenov in njegove uspešne zve-ze s sosednjimi državami. Prikljical nam je v spomin usodne posledice 9. oktobra 1934. Nato je zanosno izvajal:

Sokolstvo ima še posebne razloge, da se klanja liku in svetlemu spominu Velikega kralja Aleksandra. Kot navdušen Sokol je ustvaril Zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije. Kraljev prvoroj-ec, sedanjí naš mladi kralj Peter II., je stopil po Njegovih volji na čelo Sokolstva, dejstvo, s katerim je kralj Aleksander podčrtal veliko ljubezen do Sokolstva, ka-terega izredno nalogo in pomen za državo je izrazil z besedami, ki jih je govoril leta 1930, ko je izročil in Vidovdan Savezu SKJ dragocen sokolski prapor. To so bile njegove pomembne besede: »Sokol! So-kolice! Od Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je bil nedavno osnovan pod starešin-stvom mojega prvorojencega sina prestolo-naslednika Petra, pričakujemo, da bo zdrav vzgojitelj mladine, pobornik bratstva in ljubezni, zaščitnik velike jugoslovenske misli in nositelj viteškega in nacionalnega duha. Pri vseh svojih članih naj razvija in krepi plamen rodoljubja in plemenitosti navdušenja in naj postane šola meščanskih vrlin. V znak svoje vladarske pozornosti napram tem velikim nalogam in njihovi ostvaritvi poklanjam Sokolu kraljevine Jugoslavije to zastavo in jo razvijam z željo, da bi vsikdar ponosno vihrala v čast in slavo kralja in domovine. V tem zna-menju, Sokoli in Sokolice, krepite vaše mišice, oplemenitujte vaše duše, obožujte s sokolskimi vrlinami svoja srca in ne po-zabite, da se morate za svoj sijajni polet in za svoje odlike zahvaliti veliki uedinjeni Jugoslaviji, da ji pripadate z vsem svoj-im čutenjem in z vsemi svojimi deli, da živite samo za Jugoslavijo in za jugoslo-vensko idejo. Njene so vaše mišice, njena vaša srca, njene naj bodo vaše radosti in ideali, vsa vaša stremjenja in vsi vaši napori. To zahtevajo od vas vaše sokolske tradicije, to je sporočilo tistih, ki so padli za veličino domovine, to vam je moj kra-ljevski pozdrav!«

Zadnji šepet plemenite kraljeve duše je izrazil brezmejno ljubezen in skrb za narod in državo z besedami: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« In to zadnjo željo velikega nesmrtnega Sokola mora spoštovati So-kolstvo pri vseh svojih mislih, čustvih, željah in posebno dejanjih. Naša sveta na-

loga je, da ojačimo in dvignemo narodno zavest, da napojimo narod z duhom juna-štva in mučenštva, to je s tisto silo, ki dela čudeže, ki pretvarja poedince in sku-pine in cele narode v neustrašene borce in junake. In tako bomo z ljubeznijo in hvaležnostjo v srcu govorili: »Veliki kralj, vodja in Sokol! Nisi ves umrl! Tvojim plemenitim delom je usojena večnost. Tvoj sokolski duh pa bo navdajal vse iskrene Jugoslovene s pogumom in trdno voljo: očuvati in okrepiti to, kar si ustvaril Ti! V svoji veliki duši usliši našo prošnjo, da nas in sledeča pokolenja Tvoj nesmrtni genij popelje v raj blagostanja, moči in veličine naše drage, lepe Jugoslavije! Kralj Vitez in Sokol, Tvojemu nezbrisnemu spo-minu: Večna slava!«

Zastopnik saveza SKJ E. Gangl

Po govorni starešini dr. Pipenbacherja je sokolska godba zaigrala »Pesem sokolskih legij«. V molitve in prišego je orilo iz grl tisočev: »Le naprej brez miru, za sokol-skim praporom«. Prvi podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije br. Engelbert Gangl, ki je bil od vrhovnega sokolskega vodstva poverjen z nalogo, da službeno prisostuje današnji svečanosti ter v imenu saveza SKJ na njej govori in položi pred spomenik venec, je nagovoril zbrano sokolsko vojsko z naslednjimi besedami:

Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj! Kraljevski sokolski brat! Ponosna, čeprav žalostna so moja čustva, ko moram da-nes zastopati Savez Sokola kraljevine Ju-goslavije na tej pietetni svečanosti, da se izpred pripadnikov bratske sokolske župe Ljubljane, ki so se ji pridružila odposlan-stva bratskih žup Celja, Kranja, Maribora in Novega mesta, klanjam velikemu imenu in večnemu spominu kralja Mučeni-ka in našega sokolskega brata, ki je iz-krivavel za svojo domovino in za svoj uedinjeni jugoslovenski narod.

Ponosna čustva napadajo vsa naša so-dla si bil po svojih mislih, po plemenitosti svojega srca in po viteštvi svojega zna-čaja naš — vzgojen v najtežjih prilikah od svojega velikega očeta, zgodaj iztrgan iz objema ljubeče matere, ojučanec in učvrščen med ognjenimi viharji balkanske in svetovne vojne in tako po usodi svoje krvi in po trdi samovozgoji, po odrekanju vseh užitkov in naslad izbran in izvoljen, da sprejmeš na sebe vso lepoto in težino sokolske misli in jo preneseš na svoja dejanja, na svoj rod in dom. Ponosni smo vsi mi jugoslovenski Sokoli, da je Tvoja trdna, neomajna, viteška in junaška vol-ja na stežaj odprla vsa vrata kraljevske-ga dvora, da je po vseh sobanah tja gor do višine kraljevskega prestola vzplavala sokolska misel in se zmagovito zavila okoli Tebe kakor najdragocenejši hermelin na plašču Tvojega kraljevskega dostojan-stva. To je pač edini primer v zgodovini slovenskega Sokolstva, da so se v zlato in bisere kraljevskega žezla in kraljevske krone vpletli in nasipali najdragocenejši žlahtni kamni iz globine idealov sloven-skega sokolskega bratstva.

Glej nas, viteški kralj Mučenik, kako nam tudi danes krvave naša srca, ki vsak dan težje čutijo izgubo, ki nas je zadelo, ko so Te sovražniki našega naroda in naše domovine tako kruto iztrgali živega in na najvišjem vzponu Tvojih moči stoje-čega vodnika, zmagovalca, borca, vojsko-vođa, očeta in brata iz živnega telesa naše jugoslovenske narodne celote. Tej žalosti dajemo tudi danes tukaj pred Tvojim li-kom na vratih naše domovine duška s tem da se klanjam nesmrtnim Tvojim delom, da čutimo veličino Tvoje duše in da gle-damo nad seboj po vsej naši zemlji raz-prostrto kupolo hrama na Oplencu, kjer bi bilo vse mrtvo, da ni bilo Tebe in kjer je vse živo, ker Ti — v večnem snu po-čivajoč — še vedno živo živiš med nami, ka-žoč svojim sokolskim bratom in se-stram, našemu naraščaju in naši deci pot pravice in resnice, pot poštenja in delav-nosti, pot skromnosti in žrtvovanja. In če je padla največja žrtev za ideale svobod-nega naroda in svobodne domovine, naj padajo tudi druge žrtve kjerkoli in kada-

koll, da bo tako odkupna cena za polno pravico našega svobodnega jugoslovenske-ga sokolskega in državljanega življenja toliko večja in da bo moralna in gmotna utemeljenost in opravičenost naše sokol-ske eksistence tolika, da je ne bo mogla nikoli ovreči in onemogočiti nobena moč med nami in izven nas. Nobena sila na svetu ne more ubiti najvišjih idealov brats-ke ljubezni, rodoljubnega delovanja in humanitete! Resnica in pravica vekomaj živita!

Glej nas, brat in kralj Mučenik, kako pod sokolskimi prapori utripljejo smelo, vedro in ponosno naša sokolska srca, ker se brez hlimbe, brez bojazni in brez kakr-šnegakoli drugega, v lastno korist poedin-ca usmerjenega namena zbiramo v Tvo-jem imenu in v silnem objemu slovenske-ga sokolskega bratstva v armado dobro-voljnih narodnih borec — v armado, ki ne pozna poti nazaj in ceste navzdol, ki je neomajna v svoji težnji za napredkom in razvojem našega naroda in ki je neč in dan na poslu za povečanje vseh npravstvenih in gmotnih dobrin naše zemlje, za njeno moč in njeno slavo, da jo — pove-ličano s Tvojo smrtjo in obogačeno z de-lom sokolske tvornosti — privedemo v ogromnost slovenskega sveta.

Tako mi jugoslovenski Sokoli in ju-go-slovenske Sokolice, naš naraščaj in naša deca slavimo Tvoj spomin. — In sedaj, ko smo se oddaljili tem svojim pietetnim čustvom do Tebe, naš kraljevski sokolski brat, se hočemo dvigniti iz žalostnih misli na radostno pot novega ustvarjanja, no-vih naporov, novih borb, novih žrtev, a tudi novih zmag. Toda vse pribrojeno, vse žrtvovano in vse izvojevano naj bo samo naš donos k skupni sreči vseh, naj bo do-kaz naše ljubezni in vdanosti do Tvojega prvorojca, našega sedanjega mladega kralja in našega sokolskega brata staroste Petra II.

Tebi, kralj Mučenik, se v počeščenje klanjajo sokolski prapori, da se takoj po-nosno dvignejo kot znamenja mladostne-ga in naprednega, v širino vsega dobrega in plemenitega in v daljina obzorja Slo-vanstva stremerečega sokolskega življenja in delovanja in da izpod teh praporov tudi danes ob liku mrtvega očeta zakličemo ži-velemu sinu in našemu mlademu sokolske-mu kralju iskreni in bratski sokolski poz-drav: Zdravo!

Mogočni trikratnik »Zdravo!« je bil odmev zaključka Ganglovega govora, ki je mnogim poslušalcem orosil oči, ko so se obenem vsi prapori sklonili pred spomenikom.

Pozdrav kraljevskemu starešini

Z enako mogočno pritrditvijo je bil sprejet predlog br. Gangla, naj se odpo-šlje starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vel. kralju Petru II. naslednji poz-dravni telegram:

Nj. Vel. kralju Petru II. — Beograd.

5259 pripadnikov sokolske župe Ljub-ljana z odposlanci sokolskih žup Celje, Kranj, Maribor, Novo mesto in Zagreb se ob spomeniku velikega očeta blago-pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja na Rakeku klanjamo nje-govemu nesmrtnemu imenu in spominu. Obenem mislimo z ljubeznijo in vdanostjo na mladega kralja, ki mu pošiljamo s te pietetne svečanosti iskrene sokolske brats-ke pozdrave. Naj živi naš mladi kralj! Naj živi dom in rod Karadorđević! Naj živi Jugoslavija! Naj živi Sokolstvo! Zdravo! — Gangl.

Polaganje vencev

Brat Engelbert Gangl je v imenu Sa-veza SKJ prvi položil pred spomenik kra-sen venec. Položil ga je z besedami: »Po Tvojih stopinjah za Jugoslavijo!« Sledili so predstavniki vseh slovenskih sokolskih žup, ki so drug za drugim polagali vence, vsak s kratkim posvetilnim geslom. Ko so člani zagrebške delegacije položili venec zagrebške sokolske župe, je njen sta-rešina br. dr. Gavrančič z govorniškega odra na kratko sporočil pozdrave jugoslo-venskega sokolstva iz Hrvaške in zaklju-čil svečano izjavo: »Eno smo z vami, slo-venski bratje, v veselju in žalosti!«

Obmejno sokolsko okrožje je položilo na spomenik krasen venec iz dvanaestih srebrnih lipovih listov, vsak list poklon enega od dvanaestih sokolskih društev ob naši notranjski meji. Sledili so še venci raznih drugih društev ljubljanske župe.

Nepozabna ostane vsem udeležencem sli-ka, ki jo je nudil zaključek svečanosti. S pobožno zbrano stjo so množice odkritih glav in strumno vzravnanе poslušale državno himno, izpoved svojih misli in svojih čustev. Za njo pa je zaorila stara slo-vanska in sokolska bojna himna »Hej Slo-vani«, ki je zaključila današnji edinstveni praznik.

Albanija v znaku svatbenih svečanosti

Za poroko kralja Zogu, ki bo v sredo, se albanska pre-stolnica mrzlično pripravlja

Tirana, 24. aprila AA. Vsa Albanija se mrzlično pripravlja, da dostojno proslavi po-roko kralja Zoga z grofico Geraldino Appo-ny. Tirana je že zdaj v znamenju velikih svečanih dni. Prestolnica je okrašena z ve-likimi zastavami, na vseh važnejših mestnih točkah pa so postavili slavoloke. Ugledne tu-je osebnosti kakor tudi posebni poročevalci tujih listov in časopisnih agencij so že za-čeli prihajati. Albansko časopisje objavlja spored svečanosti, ki bodo v Tirani. Pred-sednik tiranske občine bo otvoril te svečano-sti 25. aprila zjutraj s pozivom na narod, ki se bo zbral na trgu Skenderbege. Na tem trgu bodo tega dne priredili velike nara-de izre in peli albanske narodne pesmi. Po mestu se lo razvil veličastni sprevod, v ka-terem bo ljudstvo manifestiralo vdanost svojemu kralju.

Popoldne tega dne bodo na svečan način otvorili cesto, ki vodi iz Tirane v Drač, za-večer pa je določena svečana razveljav-ja z žarometi ter velik sprejem v kraljevem dvoru. Drugi dan bo svečana poroka 14 pa-rov albanskih mladeničev in mladenk pred občinskim domom. Ti novoročenci bodo doma iz vseh krajev Albanije. Isti dan lo svečana otvoritev novega letališča v Tirani, zvečer pa bo vlada priredila banket, zatem

Ta-ta zabranjen

Beograd, 24. aprila. o. »Trgovske Novi-«e poročajo v svoji velikonočni številki, da je državni svet razveljavil odlok, s ka-terim je bilo veleblagovnici Ta-ta v Beo-gradu dovoljeno obratovanje. Podjetje mora takoj ustaviti svoj obrat.

Minister Stošović na poučnem potovanju

Beograd, 24. aprila. AA. Gradbeni mi-nister Dobrovoje Stošović je s pomočni-kom Stanislavom Josipovićem, načelni-kom svojega ministrstva Boučekom in šefom svojega kabineta Petrovićem od-potoval v Italijo, Švico in Nemčijo, da se tam upozna s tehniko gradnje modernih cest. To njegovo potovanje v inozemstvu je v zvezi z napovedanimi velikimi javni-

pa velik sprejem v oficirskem domu.

V sredo 27. aprila ob 10.30 bo svečana po-roka kralja Zoga z grofico Geraldino Appo-ny, takoj nato pa kosilo na dvoru. Popo-dne lo kraljeva dvojica v spremstvu članov kraljevske vlade ter zastopnikov parlamen-ta in pokrajinskih delegatov odpotovala v Drač, kjer se bo nastanila v vili, ki je zgra-ijena ob obali. Vse svečanosti bodo konča-ne z banketi. Poročno slavje bo prenašala tiranska radijska postaja.

Na smoečnem velikem sprejemu v kra-ljevem dvorcu so bili med drugimi tudi predsednik vlade, ostali ministri, civilni in številni vojaški dostojanstveniki. Ob 23. se je bodoča kraljica Albanije pojavi-la v beli obleki s sijajnim briljantnim di-ademom v salonu. Spremljali so jo člani kraljevske rodbine. Sprejem je trajal poz-no v noč. Po silepu mestnega sveta me-sta Korca se bo v bodoče imenovala glav-na ulica tega mesta Ulica kraljice Geral-dine. O priliki poroke bodo izdali v pro-metu tudi spominski denar, in poštne znam-ke s sliko kraljevskih novoročencev.

Rim, 24. aprila AA. (Stefani). Italijanski zunanji minister grof Ciano bo odpotoval jutri v Tirano, kjer bo prisostvoval poroki albanskega kralja Zoga z grofico Appony.

mi deli in z graditvijo modernih cest v naši državi. Minister Dobrovoje Stošović bo ostal na tem potovanju 10 dni in ga bo v tem času zastopal kmetijski mini-ster dr. Stanković.

Kaganović ni umrl

Moskva, 24. aprila. AA. (Havas). Tu kategorično zanikajo vesti, ki so jih objavili nekateri tuji listi, češ da je umrl sovjetski komisar Kaganović.

Nemško darilo Kitajski

Hankov, 24. aprila br. Kitajska urad-na agencija poroča, da je nemški posla-nik Trautmann obiskal maršala Cangkaj-ška in mu izročil večjo pošiljko sanitet-nega materiala kot darilo nemškega Rde-čega križa kitajski vojski.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 24. aprila. Tudi praznik Jurjevega, ki je letos padel na dan delja, je bil ves v znamenju letošnje aprilске vremenske muhavosti. Sicer nam je ves dan sijalo sonce, toda veter je venomer dvigal prah in se je ozračje sele prvi večeri umirilo. Glavni odток izletnikov je bil danes seveda usmerjen na Rakek, o čemer posebej poročamo. Ljubljanska kronika ne beži velikih dogodkov, vendar pa je reševalna postaja imela nekaj opravila.

Ze jutraj ob 7.48 so bili mesni reševalci klicani na Galjevico št. 55, kjer so našli 18-letnega sedarskega pomočnika Franceta Bertoncija močno poškodovanega. Na vožnji s kolesom je padel in bo

zdaj nekaj časa potreboval nege v spiračni bolnišnici. Ob 9.38 so bili reševalci poklicani na glavni kolodvor. V kurilnici se je ponesrečil 40-letni strojevođa Alojz Krmelj. Pri opravi s strojem je nanosil nesrečno naključje da je padel s stroja in je dobil hude notranje poškodbe. Ob 10. uri so morali reševanje še v vas Lipe na Barju. 23-letna Alojzija Mohorjeva je na kolesu raznašala po Barju vabila na gledališko predstavo, pa se je spotaknila in padla tako nesrečno, da je dobila hude notranje poškodbe. Razen teh poškodovancev je ljubljanska splošna bolnišnica sprejela danes v svojo oskrbo še 23 bolnikov, prepeljanih iz različnih krajev.

dr. Igorja Rosina, zastopnika obmejnega kulturnega dela Joska Tomaziča, predstavnika marib. sokolstva prof. Struno, br. Baldo kot župnega sokolskega delegata in Dušana Verbiča kot delegata ljubljanske ZKD. Po podatkih spomina nepozabnega dr. F. Lašca je Janko Pirc zajel tudi smerice bodočega dela ki bo dihačno, vztrajno in sistematično. Poudarjal je potrebo širjenja in poglobljanja narodni misli ob naši meji ter zveščbo kraju in domovini. Knjige gledališke igre in domača pesem so oni čititelji, na katerih gradi Zveza kulturnih društev svoje poslanstvo. Njegova izvajanja so izvenela v misel o koncentraciji vs h naravno obrambnih sil ob meji. Sledila so poročila tajnika Gojeza, blegatnika Cvetka in A. Coticca za nadzorni odbor. Tehtne misli sta sprožila v okviru debate delegata Miho Vahtar in Mirko Vauda.

KINO SLOGA, tel. 27-30
DANES OB 14.15 URI MATINEJA PO ZNIZANIH CENAH!
BORNEO
VELIKI KULTURNI FILM Z NAJNOVEJŠIMI
ODKRITJI IN SENZACIJAMI V NEPRISTOPNIH
PRAGOZDOVIH AFRISKEGA OTOKA.

Prazniki na dvoru

Cetinje, 24. aprila. AA. Nj. Vel. kralj Peter II. Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. Vsa. kraljeviča Tomislav in Andrej so danes prisostvovali službi božji v samostanu Prastici. Visokim gostom je priredil svečan sprejem ban zetske banovine Peter Ivanišević. V Mlboču je prispeilo zastopstvo sokolske župe iz Cetinje in se vpisalo v dvorsko knjigo ter izrazilo svoj čestitke kraljevski rodbini za velkonočo. V tem zastopstvu sokolske župe iz Cetinje so bili starešina sokola Mlbočević, član upravnega odbora Barjani in več drugih.

Prva izzvedba Ravelovega koncerta v Jugoslaviji

Drevi ob 21. uri bo v ljubljanskem radu koncert, ki je vreden posebne pozornosti glasbenega občinstva: posvečen bo namreč spominu pokojnega francoskega skladatelja Mauricea Ravla. L. 1875 rojeni Ravel sodi med najpomembnejša imena v sodobni francoski glasbi. Njegova orkestralna

Skerjanc

dela so bila že ponovno tuđi na naših koncertnih programih. V Ravelovih skladbah je dosegel muzikalni impresionizem enega svojih najlepših in formalno najpopolnejših izrazov. Njegova najbolj znana dela so med drugim »Schéhérazade«, »Rhapsodie espagnole« in balet »Daphnis et Chloé«.

Sijanec

Na nocojšnjem radijskem koncertu bo spregovoril o Ravelu, ki je dal glasbeni tvorbi našega stoletja močan impulz, poznavelec francoske glasbe prof. L. M. Skerjanc. Nato bosta prof. Skerjanc kot solist pri klavirju in radijski orkester v simfonični zasedbi pod taktirko D. M. Sijanec izvajala Ravelov koncert za klavir in orkester. Prireditvev stoji v znamenju hvale vrednih prizadevanj za razširjenje jugoslovnsko-francoskih kulturnih stikov, saj je francoska glasba mnogo bogatejša in lahko daje našemu glasbenemu razvoju mnogo plodnejše impulze, kakor je to znano občinstvu in celo enostransko usmerjenim glasbenim krogom.

Kino Matica Samo ob 16. uri
Pod črno krinko
Napeto dejanje od začetka do konca!

»Z umetniki je križ. Svojemu možu sem zadnjič darovala moderno, črtano srajco in ko sem nekega jutra prišla v njegovo sobo, je bila vsa skomponirana!« (Abeking)

Objave

Jugoslovensko-holgarska liga vs ljudno va bi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo koncerta pevskega zbora soljskih učiteljev, ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani Filharmonične družbe. Istokoli vabi na družinski večer v čast bolgarskih učiteljev, ki se bo vršil po koncertu v vseh kletnih prostorih »Zvezdec na Kongresnem trgu«.

Dolnost naše koncertne publike in tudi družega občinstva je, da poseti koncert pevskega zbora bolgarskih učiteljev iz Sofije. Zbog je izvesten, spored zanimiv saj nam prinaša prelep in rimično zelo za nivo bolgarsko pesem. Zato valjmo najljubše in opozarjamo na nocojšnji večer. Pred prodaja vstopnic v knjižnici Glasbene Matic. Cene so običajne koncertne. Po koncertu bo družinski večer v vseh kletnih prostorih restavracije Zvezdec. Dostop je vsakomur svobodno. Opozorjamo, da bo ob 15. uri predaval Matica pevskega zbora v dvorani Delavske zbornice o delu in položaju bolgarske žene. K družabnemu sestanku kakor tudi k imenovanemu predavanju je iskreno vabljena naša javnost, posebno naše ženske.

Senatorja dr. Kramer in Pucelj burno pozdravljena med pristaši JNS v Mariboru

Odlčno uspel občni zbor mariborske sreske JNS

Maribor, 24. aprila. Sročil je bil v nabitno polni gornji dvorani Narodnega doma občni zbor sreske organizacije Jugoslovnske nacionalne stranke za mesto Maribor. Na zbor so prišli številni zavedni pristaši in mariborski somišljeniki, ki so pozorno sledili poteku občnega zbora, zlasti pa izvajanjem obeh senatorjev, bivših ministrov gg. dr. Alberta Kramerja in Ivana Pucelja, ki sta izbrpno poročala o notranjem in zunanem položajem položaju.

Krasno uspel zbor je otvoril s toplimi pozdravi mi besedami predsednik dr. Franjo Lipold. Ob vihrnem aplavzu je pozdravil predvsem gg. dr. Kramerja in Pucelja, nato narodna poslanca Lukačiča in Prekorska. Zatem se je spomnil zaslužnih strankinih delavcev, ki so preminili, tako: prvega podpredsednika mariborske sreske JNS dr. Lašca, ki je bil ob enem predsednik krajevne organizacije JNS za II. mestni okraj, bivšega narodnega poslanca Antona Hajdinjaka ter delavnih funkcionarjev JNS Blaža Bonča in Ivana Turka. V jedrnatih obrih je g. dr. Lipold poročal o uspešnem delovanju sreske organizacije JNS za mesto Maribor. Sledila sta poročila tajnika g. Vekoslava Spindlerja in g. Cimermana, ki je poročal namesto obolelega blagajnika g. J. Guština. Tov. Segar je zatem predlagal razrešnico ter je občni zbor z odobravanjem vzel vsa poročila na znanje. Volitve novega odbora letos ni bilo vršile so se le dopolnilne volitve na mesta funkcionarjev, ki so bila zaradi smrti izpraznjena.

Gospod senator dr. Albert Kramer je orisal novi položaj, v katerem smo se znašli

Slovinci po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Temu kot nacionalisti ne nasprotujemo, vendar pa bomo lahko vzdržali v novem stanju le z okrepljeno jugoslovnske zavesti ter s poudarkom jugoslovnskega programa s katerim se mora preoprijeti zlasti naša mladina. G. senator je podčrtal nujno potrebo, da se pri nas izvaja politika, ki jo je izgradil blagopokojni Viteški kralj. Le tako se bomo lahko ubranili pred pojavi psihološke prarde ter gospodarske in kulturne penetracije, s katerimi moramo računati. V globoko zaletih izvajanjih se je g. senator dr. Kramer pomudil tudi pri nekaterih zanimivih notranjopolitčnih zadevah ki so zbudile živahno pažnjo navzočih zborovalcev.

Senator Ivan Pucelj je dopolnil izvajanja senatorja dr. Kramerja z orisom nekaterih značilnih dogodkov na našem notranjem političnem in gospodarskem življenju v zadnjem času. Omenjal je novo 4 milijardno posojilo ter nove novisane davjate. Izbrpno je navajal okoliščine, pod katerimi se bo določala in pobirala nova cerkvena doka. S statistično podprtmi navedbami je prmerjal delež Slovenije pri investicijskih akcijah v primeru z deležem nekaterih drugih pokrajin naše države, na primer varšavske, vrbske in drinske banovine.

Ko so se navzoči zborovalci s toplim odobravanjem oddolžili obema govornikom za informativna, silno aktualna in poučna izvajanja, je spregovoril jednato besedo našim železničarjem narodni poslanec Avgust Lukačič. Potem je predsednik dr. Lipold zaključil krasno uspel zbor s apalom k vztrajnosti organ zatorčnemu in propagandnemu delu v vseh petih krajevnih mestnih odborih.

Jubilejni turnir LŠK

Ljubljana, 24. aprila. Današnje 13. kolo je bilo mnogo živahnejše kakor prejšnje. Čeprav je bila tudi danes večina dokončanih partij remis, je bila na vseh deskah ograena borba. Najprej sta končala Vidmar ml. in Foltyš. Po mirni igri damskega gambita z Lask-rjevo varianto sta nasprotnika v 25. potezi sklenila premirje. Bröder je pršel v ortodoksem damskem gambitu s Furlanijem do napada. Ker je Furlaniju grozila izguba kmetja, je moral zamenjati svoji trdnjavi za damo, s čimer je Bröder dobil nevaren napad in je postavil nasprotnika pred nebežen mat. V enki otvoritvi med šorijem in dr. Vidmarjem je po izmenjavi lahkih figur nastala dokaj izenačena pozicija. Šorij je začel napadati, ne da bi se dosti brigal za nasprotnikovo proti napad, ki je bil nevarnejši in se je na mah znašel v popolnoma izgubljenem položaju. Po 31 potezu se je igra končala z dr. Vidmarjevo zmago. V Aljehihki med dr. Astalošem in dr. Tartakowerjem si je prvi izgradil izvrstno pozicijo. Čeprav črni ni imel nikake proti igre, je Astaloš nepričakovano sprejel ponujeni remis. Tartakower je po igri sam z analizo pokazal, da je bil izgubljen. Nedeljkičević je igral s St Inerjem igro z damskim kmetom. Nastala je sredinjska težnja figur. Nedeljkičević se je posrečilo ugrabiti kmetja. Steiner pa je posreje mat rjalno stanje izenačil in je bila partija remis. V ortodoksem damskem gambitu med Procim in Preinfalkom je slednja nekorektno žrtvovala kmetja, vendar Pirc ni nadaljeval najbolje in se je črnemu posrešilo dobiti kmetja nazaj, s čimer je bila tudi ta igra remis.

Ostali dve partiji sta bili preklnjeni. Tot je naproti Kostiču otvoril s kraljevim kmetom na kar je črni izbral Fajarowitzovo varianto, ki se imenuje tudi tipski gambit. Partija je bila prekinjena v izenačeni poziciji in bo bržkone prinesla delitve točke. V Caro Kanovi otvoritvi med Szabojem in dr. Trifunovićem je beli napravil dolg, črni pa kratko rohad. Trifunović je začel napadati namotno ga kralja, a se je Szabo dobro branil. Partija je izredno težka in je izid negotov.

Stanje po XIII. kolu: Kostič 9 (2), dr.

Tartakower 8 1/2, Szabo 8 (2), dr. Trifunović 7 (2), dr. Astaloš, dr. Vidmar 7 (1), Pirc 7, Steiner 6 1/2 (1), Bröder, Vidmar ml. 6 1/2, Foltys 5 1/2 (1), Nedeljkičević 5, Tot 4 1/2 (1), Furjan 4 1/2, Preinfalk 4, Šorij 1 1/2 (1).

Pari v 14. kolu: Furlani — Foltyš, dr. Tartakower — Vidmar ml., Preinfalk — dr. Astaloš, dr. Vidmar — Pirc, Kostič — Šorij, Steiner — Tot, dr. Trifunović — Nedeljkičević, Bröder — Szabo.

„Madame sans gene“

V soto zvečer smo imeli v operi premiero »Madame sans gene«, z go. Poličevu v naslovni vlogi. Premierski abonma je hčo docela napoñil. Predstava je zadovoljila, lahko pa bi še bolj, če bi bil orkester v prvem dejanju še nekoliko d'skr tnejši. V splošnem so bile glavne vloge prav dobro zasledene. Pred vsemi pa je treba omeniti Pečka, ki je postavil sjažno figuro pretkanega spletkarja Fouchéja. Posebej velja pohvaliti krasno se nerjo v drugem dejanju. Bilo je dosti odobravanja in tudi šopkov ni manjkalo. Gotovo bo »Madame sans gene« še precejkrat napoñila hišo.

Posestniki novih hiš so zborovali

V belji dvorani hotela Union so dopoldne zborovali posestniki novih hiš. Nih društvo šteje nekaj čez 500 članov, a je med njimi očitno le malo zanimanja za stanovska vprašanja kakaj udeležba je bila nad pričakovane skromna. Predsednik, ševljanski mojster Janko Kos, je v svojem poročilu navajal križe in težave, ki zadevajo posestnike novih hiš. Med drugim se jim je zgodila nova občutna krivica z novim finančnim zakonom, ki v jasnem navzkrižju z zakonom o davkih na novo uvaja gosšašino. Zaman si je društvo prizadevalo tudi, doseči za posestnike novih hiš s periferije, ki je bila šele nedavno priključena Veliki Ljubljani enako davčno olajšavo kakršno uživajo njihovi tovaršji v mestu. Po očetnem zboru se je vršila še kratka ustanovna skupščina zveze, ki so ji na čelu v glavnem dosedanjih funkcionarji društva.

Akademija JS v Kranju

Kranj, 24. aprila. V soboto zvečer je bila v Narodnem domu akademija jadranskih stražarjev državne tekstilne šole. Letos je že peto leto, odkar vireja podmlatke Jadranske straže na tekstilni šoli akademijo pod geslom »Čuvalimo naše moriete! Ta podmladek je eden izmed najmlajših v naši banovini. Letošnja akademija je nad vse častno uspeła. Po predsednikovem nagovoru je sledila recitacija pesmi »O brzini nato valček iz »Faulst« (harmonika solo), sledila je pesem »Mor-nar« (hariton solo), za'em zborna recitacija »Klic z morice«. Pevski zbor JS je na zaključku zapel »Jaz bi rad rudožiti rože.« Hladna jesenc in »La! ko noč«. Diakje je občinstvo za ožiljno izvajanje nagradilo z navdušenim odobravanjem. Po akademiji je v krasno de korirani dvorani Narodnega doma priredil krajevni odbor JS zabavo s pesmami.

Na sledu za vlomilci

Dol. Toplice, 24. aprila. »Jutro je poročalo, kako so tatovi v noči na Velko noč vlomili v zidanijski v gorli Luben pri Toplicah in odnesli precejšnjo množino vina. Toplički orožniki so pridno sledili neznanju vlomilcem, preiskali več sumljivih hiš, toda zaman. Končno so v vasi Mraševem prišli osumljenca, ki je bil zara di silene tativine že kaznovan. Preiskali so vse na njegovem domu. Dasi pri preiskavi ni so našli nič pozitivnega, so ga vseeno aretirali, ker so doznali, da se je ono popoldne in večer mudil v vinski gorici in ni mogel navesti, kje je bil v noč vlonca. Umevno pa je, da samo eden ni mogel izvršiti napornega vlonca. Kakor kažejo okolnosti, bodo še ostali kralju v roki pravice.

Čistite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Zborovanje naših slavistov

Dr. Ivan Prijatelj dobi spomenik v avli univerze

Danes dopoldne so se zbrali v prostorih Mestne ženske realne gimnazije člani Slavističnega društva v Ljubljani. Četrli redni občni zbor uspešno delujoče organizacije je otvoril predsednik prof. dr. Mirko Rupel in se predvsem spomnil umrlih društvenih članov: prof. dr. Ivana Prijatelja, Vere Novak-Dostalove in Alojza Tavčarja. Nato je v širokih obrih opisal društveno delovanje v minulem poslovnem letu.

Predsednikovo poročilo je izpopolnil z nekaterimi podrobnjšimi podatki tajnik prof. Alfonz Gspan, ki je med drugim omenil, da šteje Slavistično društvo enega častnega, štiri podporne in 141 rednih članov. V teku leta je priredilo več strokovnih članskih sestankov na katerih so razpravljali o vprašanju čitank, o društvenem glasilu o pouku slovenščine na srednjih šolah i. dr. Društvo se je lepo uvelo v kulturni javnosti s svojimi predavanji. Tako je prof. A. Sloinjak predaval o Ivanu Prijatelju, prof. Boršnikova o Aškerčevem socializmu, dr. Rupel o Janezu Svetokriškem, ravn. dr. Bajec o slovenskem pravorečju in priv. doc. dr. Ocvirk o formalizmu v literarni vedi. Blagajniško poročilo je podal namesto obolele prof. Vrtočeve dr. Pavel Kalan, razrešnico odboru pa je predlagal ravnatelj dr. Štebinger. Volitve so pokazale, da uživa dosedanj odbor vse zaupanje in je bil v celotnem obsegu zopet izvoljen. Ciarinarina se je določila na letnih 30 din.

Izmed ostalih poročil, diskusij in predlogov lahko posnamemo nekatere, ki zanimajo široko javnost. Predvsem je treba omeniti poročilo prof. J. Šolarja o časopisu »Slovenski jezik«, ki ga bo izdajalo Slavistično društvo v Ljubljani kot svoje glasilo. Novi časopis bo izhajal v načelu četrtletno, vendar izide prvi letnik v enem samem zvezku na dvanajstih tiskovnih polah. Časopis »Slovenski jezik« bo sicer stal na znanstveni višini, skušal pa se bo približati tudi širšemu inteligentnemu občinstvu. Posebno pozornost bo posvečal aktualnim vprašanjem slavist čnega značaja, zlasti se bo poučevalju slovenskega jezika na srednjih šolah. S svojo lingvistično in literarno-zgodovinsko vsebino ter z obilno kroniko bo vezal med seboj vse slovenske slaviste. Prvi zvezek bo izšel v nekaj tednih in prinesel razprave profesorjev Grafenauerja, Breznika, Legiša in drugih.

Zborovalci so toplo pozdravili pojav slavističnega glasila in v kratki diskusiji je bilo tudi pojasnjeno, da st bosta Casopis za slovenski jezik in zgodovino, ki bo zopet pričel izhajati kot zbornik, in novi slavistični organ sporazumno delila delo in se tako vzajemno izpopolnjevala.

Z zadoščanjem je bilo sprejeto na znanje, da je bila pletetna knjižna izdaja Prijateljevega spisa »Borba za individualnost slovenskega knjižnega jezika« uspešna tudi v materialnem pogledu in bo v zvezi z izkupičkom Prijateljevih »Profilov« omo-

gočila, da velkemu učitelju naših mladih slavistov postavijo dostojen spomenik v avli Aleksandrove univerze.

Obširno in stvarno diskusijo so sprožila nekatera akutna vprašanja pouka slovenščine in srbohrvaščine v naših srednjih šolah. Predvsem je bilo ugotovljeno, da so dosegli nadaljnjo odgoditev monopolizacije šolskih knjig, in kakor kažejo ugodni znaki, se ta zadeva ne bo več pojavila v dosedanj, za nas nesprejemljivi obliki. V zvezi z izjavo prosvetnega ministra, da se bo v višjih razredih srednjih šol ločil pouk slovenščine in srbohrvaščine ter uredil v razmerju 3 : 2 uri na teden je odbor izdelal spomenico ki navaja utemeljene razloge, zakaj za tedenske tri ure za slovenščino nezaodostne: slavisti zahtevajo, da ostanejo dosedanje štiri ure. Nadalje je odbor izdelal podroben predlog o poučevanju slovenskega in srbsko-hrvatskega jezika v naših srednjih šolah, ki ga namerava predložiti prosvetnemu ministruv kot podlago za pripravljajoči se novi učni načrt.

Stvarna in zanimiva diskusija se je razvila okrog vprašanja učnih knjig za slovenski jezik in literaturo v višjih razredih pri čemer je prof. Tepelj (Maribor) utemeljeval zlasti potrebo knjig, med njimi slovenske literarne zgodovine, za višje razrede in dobrih učnih knjig za srbohrvaščino, ki naj bi imele stvaren komentar. Prof. Bunc (Maribor) je potrebo dobrih učbenikov za višje razrede utemeljeval tudi z vidika nacionalne vzgoje na meji. Prof. Liška (Murska Sobota) se je zavzemal za ustanovitev razrednih knjižnic in je bilo sklenjeno, da naj se zaprosijo odlični krogi za izdatnejšo podporo šolskim knjižnicam. Prav tako so se zborovalci zavzeli za izdajo tiskanega seznama knjig, ki jih šolske oblasti pripravajo za štivo v srednji šoli. Prof. Bunc je poročal o razmerah v Mariboru in priporočil tesnejše slavistične stike med Ljubljano in ostalimi mesti. Prof. Liška pa je s preprečevalnimi podatki utemeljeval potrebo smotnejše in uspešnejše nacionalne in državljanske vzgoje naše mladine.

Naposled je tajnik prof. Gspan poročal o izsledkih ankete ki jo je izvršilo Slavistično društvo o zaposlenosti slovenskih slavistov. Anketa je pokazala, da se pouk slovenščine in srbohrvaščine vrši samo na treh zavodih v popolnem obsegu in da bi bilo treba na slovenskih srednjih šolah namestiti vsaj še petnajst novih slavistov. Nadalje so številke in podatki pokazali, da so prav slavisti največ zaposleni v šoli in izven šole in občni zbor se je izrekel za pravilno in pravično ureditev tega vprašanja. Predsednik prof. dr. Rupel je zaključil občni zbor s pozivom na nadaljnje delo, še prej pa je bila izrečena zahvala vsem, ki so na klonili društvu materialno ali moralno podporo.

Nove naloge narodnih kulturnih društev ob severni meji

Mariborska ZKD je podala obračun uspešnega dela

Maribor, 24. aprila. Danes dopoldne so se zbrali pod gostoljubno streho mariborskega Narodnega doma delegati mariborske ZKD, ki lahko s ponosom gi da na uspehe svojega vztrajnega kulturnega in narodnega prosvetnega delovanja ob naši meji. Ob težkih razmerah je ZKD izpolnila vse, kar so vlačajena društva od nje pričakovala.

udeležilo 98 pevskih nastopov, razen tega ima 13 društv v svojo lastno godbo ter je bilo skupno 126 godbenih nastopov. 14 društv v ima svoji tamburaški zbor in je bilo 57 tamburaških nastopov. 72 društev je prijavilo skupno 566 predavanj. Drugih prireditvev kakor akademij, telovadnih nastopov in izletvev je bilo 282. Izmed vseh včlanjenih društev ima gotovo 240 društev svojo knjižnico o čiki 72.000 knjigami in je bilo med 12.000 čitalevc izposojnih okoli 80.000 knjig. Gledaliških predstav je bilo okoli 500, lutkovnih 80, pevskih in glasbenih nastopov okoli 350, predavanj kakih 1000, drugih prireditvev najmanj 500. Gotovo bi bilo marsikje še več prireditvev pa so avtorske tancme včasih tako visoko, da s društvom res ne iznačta trud, ki ga imajo z raznimi prireditvami. Zelo ugodno je vplivalo, da je z lanskim finančnim zakonom postala marsikatero društvo prosto taks na vstopnice, česar prej ni bilo. Blanca prosvetnega dela kaže povoljno in ugodno silko ki je ne morejo zabrisati n ugodne razmere, pod katerimi se je to prosvetno delo moralo vršiti. Društveno premoženje 128 društev, za katerega so potetki na razpolago, izkazuje v gotovini 273.000 dinarj v. Vrednost inventarja 2.300.000 nepremičnine 4.100.000. Tajništvo je prejelo od zadnjega občnega zbora 428 dopisov, odpisalo pa 290 dopisov, pri čemer niso umoševane okrožnice, opominji in vabila. Skupno z oblastnim odborom Jedranske straže je priredila ZKD v avgustu 1938 ob priliki Mariborskega tedna v mestnem parku gledališko predstavo »Šen krešne noče«.

V mariborski ZKD je danes včlanjenih 315 društv in 11 poseameznikov. Skupno šteje torej 326 članov, od katerih je 67 ustanovnih, 253 rednih in 7 podpornih. Med letom je pristopilo 6 društev in 11 poseameznikov. Od včlanjenih društev je 105 sokoških edinic, 39 prosvetnih društev in čitalnic, 33 knjižničarskih edinic, 12 dramatskih društev in šolskih odrov, 16 pevskih društev, 3 godbena društva, 18 gasilskih čet, 23 nacionalnih in narodno obrambnih društev 14 dobrodelnih, 45 stanovsko kulturnih in strokovnih društev, 4 športska in 3 razna druga društva. Vsa ta društva štejejo po cenitvi okoli 20.000 članov.

Od društev, ki so pravočasno poslala poročila o svojem delovanju, ima 37 knjižnic z 38.797 knjigami, 5498 oseb si je izposodilo 35.803 knjige. 56 jih ima svoj gledališki oder, 15 svoj lutkovni oder, in so priredila skupno 219 gledaliških ter 96 lutkovnih predstav. 22 društev se je

Predsednik Janko Pirc

Sportna nedelja

Kamen od srca...

...toda Jedinstvo in Concordia sta tudi dobila točko — Gradjanski premagal pretendenta za nogometni prestol

Vendar enkrat lep uspeh naše Ljubljane. Pomlajeno moštvo belo-zelenih je docela zaslužno zmagalo nad beograjsko 'Jugoslavijo', in to z goliferenco, ki kaže na cel razred razlike. S to zmago je Ljubljana spet prehitela Jedinstvo ter se usidrala na osmem mestu. Upamo, da bo na tem mestu tudi ostala.

Rezultati ostalih tekem niso v tabelici nenaslednje. Malo skrbi nam delata neodločena rezultata Concordie in Jedinstva. Vendar pa sedaj ne smemo vreči puške v koruzo, temveč s podvojjenimi silami delati na to, da tudi v prihodnjih tekmah Ljubljana ne bo več v nevarnosti, da izpade iz tekmovanja za državno prvenstvo. Gradjanski je s svojo zmago nad BSK

napravil veliko uslugo Haški, katerega loči od najresnejšega konkurenta za prvo mesto samo še ena točka BSK pa bo to gotovo upošteval ter napel vse sile, da mu rezultati še preostalih tekem ne bodo vzeli naslova državnega prvaka.

Tabelica je sedaj tale:

BSK	15	11	2	2	42	19	26
Hašk	15	11	1	3	35	17	23
Gradjanski	15	9	3	3	43	17	21
Hajduk	15	5	5	5	29	32	15
Bask	15	6	2	7	27	26	14
Slavija	15	5	3	7	16	23	13
Jugoslavija	15	4	4	7	17	19	12
Ljubljana	15	3	4	8	19	29	10
Jedinstvo	15	3	4	8	10	27	10
Concordia	15	3	2	10	19	43	8

Ljubljana : Jugoslavija 3:0 (0:0)

Naposled se je tudi belo-zelenim namennila sreča in je šlo vse kot po loju. Z zmago nad Jugoslavijo so zabeležili svoj prvi letošnji popolni uspeh in zelo ob pravem času! Beograjski ideci kakor da nima jo sreče v Ljubljani. Ze precej dolgo bo tega, kar so odnesli iz našega mesta ves uspeh.

Občinstva ni bilo toliko, kot običajno na ligaskih tekmah. Marsikomu je ostal neveselen velikonočni vtis ves teden v spominu in ni prišel k temu dogodku, češ saj je vse zaman. Podoba pa je, da se pokaže uspeh prav takrat, ko ga nihče ne pričakuje. Tako bo mnogim žal, da niso šli gledat tekmo. Bilo je vsega okoli 2000 ljudi. Samo vreme ni bilo priredljivo naklonjeno. Ves čas je pihala za ljubljanske razmere precej močna sapa, ki je dogodke na terenu močno ovirala. Lahko se reče, da je Spasič skoro vse trikrat kapituliral pod nepričakovanimi učinki vetrovnih sunkov, ki z njimi ni mogel računati.

Ljubljana je le deloma spremenila obrambo, sicer je ostalo moštvo kot v poslednjih tekmah. Pogačnik — Hassl, Zitnik — Slapar, Pupo, Vodisek — Lah, Cankar, Vovk, Cebolin, Erber.

Jugoslavija: Spasič — Andjelkovič, Lukič — Domoracki, Radovanović, Bročić — Savič, Sijacić, Petrović, Perlić, Zečević.

Marsikdo je s tesnobo opazil, da je Hassl zgubil zreb in da so morali belo-zeleni priti proti vetru. Tako v začetku se je pokazalo, da bo sapa močan faktor in Jugosloveni so se brez premisleka okoristili s to prednostjo. Sedli so kar od začetka v nasprotno polovico in že po prvih potezih posilali par žog na gol. Strelice se pa niso izkazali in to se bo moralo ponavljati ves čas igre tja do konca. Če kazenske črte so še nekam prihajali, pred golom pa ni bilo strelica ne z vetrom ne pozneje proti vetru.

Sicer pa je bila igra izredno dolgo mišna, vse preveč 'prijeteljska' in prav nič podobna prvenstveni borbi. Jugosloveni kakor da so se prišli sprejati po igrišču. Držali so mnogo časa v rokah iniciativno ali samo tja do kazenske črte. Tam se je pa udeleževala energična ljubljanska obramba, ki v poslednjih fazah ni poznala šale — ne tedaj in ne pozneje. Očividno Jugoslovenom ni prijala taktično dobra igra Ljubljane. Belo-zeleni so se trdovratno držali globokega 'W'-sistema, ki je omogočil ljubljanski obrambi da je vsak trenutek zgostila svoje vrste in pustala neprehodna. Tako se je gibala igra, o borbi skoro da ni moglo govoriti, ves prvi polčas med kazensko črto Ljubljane in Jugoslavijo obrambno črto, ki se pomaknila skoro do polovice igrišča. Bilo je par zanimivih situacij in dogodkov, toda preko skromnosti se niso povzpeli. V 9 min. ni bil skoro Pogačnik doživel neljubno presečenje, žoga je šla ob podboj, toda povrh je bila situacija v ofsidu. V 10 min. strelja J. dvakrat s kota, obakrat brez uspeha. V 28 min. ni bil Slaparjev — v ostalem dvomljiv — foul skoro prinesel J. uspeh, toda v poslednjem trenutku prestrže Pupo z glavo in nevarnost je minila. V 30 min. je Erber sijajno preigan, Andjelkovič ga skoro previne, toda Erber ostane v prednosti, pa Kapp le piska, ne poznavajoč pravilo o prednosti. V tem času se je Lj. že davno otrešila prvotnega respektja pred protivnikom in se napad Lj. večkrat nahaja pred prav odločnimi akcij v nasprotnikovi polovici. V 31 min. ima J. zopet strel s kota, ki ga v poslednjem izraški Pogačnik odbije. Prvi prav lepo zgrajen napad Ljubljane je opaziti šele v 35 min., konca se v neizbežnem avtu. V naslednjem trenutku bje Lah prvo žogo s kota, pa nerodno in v aut. Odslej je ljubljanski napad mnogo pred beograjskim golom, toda niti njegovi niti nasprotnikovi napori ne obrodijo sadu. Do polčasa ostane 0:0.

Prve poteze po odmoru kažejo, da se bodo tudi belo-zeleni znali okoristiti z vetrovno ugodnostjo. Ze v prvi minuti mora Spasič prav energično braniti oster Cebolinov strel, prvi lep in oster strel na gol, ki ga je igra vse dotlej producerala. Par močnih protunapadov Jugoslavije uspešno odbije ljubljanska obramba. V 10 min. bje Pupo prost strel, pada Vodisku, ta pošlje zelo ugodno pred gol Spasiča presneti sunek vetra, tako da je prekratek, Cankar nastavi konec stopala in prenese mimo Spasiča v mrežo. 1:0 za Ljubljano in vihar med avtoriji. Sedaj je več živahnosti na terenu, sedaj se šele prične razvijati prava prvenstvena borba Ljubljana po tem uspehu še stopnjuje taktično igro, budno čuvajoč doseženi uspeh in previdno upajoč za kakim novim zgoditkom. Pa nastane v 20 min. po nepotrebnem Slaparjevem foulu izredno kočljiva situacija pred golom Ljubljane in ima Pogačnik pač srečo, da mu ostane mreža cela. Sledi močan pritisk Jugoslovenov, ki silijo na zenačenje in opaža se previdno zavlačevanje Ljubljane, ki se ji nikamor ne mudi. V 32 min. povisla Ljubljana na 2:0 Slapar meče aut daleč tja pred gol. Spasič zopet nerodno starta in Vovk iz težke pozicije podaljša neubranljivo v mrežo. Sedaj je partija že dobljena Jugosloveni pregrupirajo svoje moštvo, to je vedno dokaz za kapitulacije: Radovanović gre na desno

ni. Zelo dobra je obramba, s Spasičem vred, čeprav je spustil tri žoge, koiko jih je pa, in to prav ostrih, držal! Med krilci je bil gotovo napad Krili — desno kot levo krilce, ne več toliko na sred. Dolgi Bročić je dal dobro partijo. Radovanović je uspešno začel in zelo slabo končal. Zato je tudi romal na krilo Najslabši del moštva je bil gotovo napad Krila — desno kot levo — se nista mogla razviti in uveljaviti, zedlo vidna je bila izredno slaba Zečevićeva igra. Napadna trojka je imela svoje težave z dobro organizirano nasprotnikovo obrambno taktiko in ni čuda, če ni mogla priti do izraza. Po vsem pokazanem je moštvo zaslužno zapustilo Ljubljano brez točk.

Hašk : Slavija 4:1 (2:0)

Zagreb, 24. aprila.

Današnja tekma med Haškom in Slavijo je šla odlično. Hašk je prišel v odstvo v 25. minuti po Hitrecu. Ze dve minuti kasneje je Hrvat zvišal na 2:0.

V drugem polčasu je Medarič uspešen in Hašk vodi 3:0. V 25 min. uspe levemu krilu Slavije, da zaživi častni gol. Končni rezultat je prinesla enajstmetrovka, ki jo je sodnik diktiliral zaradi foula na Hitrecu v kazenskem prostoru.

Concordia : Bask 1:1 (1:1)

Na tri tekme je Concordia pokazala zelo slabo igro. Bask pa je igral z lo koristno in dosegel tudi neodločen rezultat. V vodstvo je prišl Bask v 24. minuti po Spasojeviću, v 39. minuti pa je Concordia po Pavišiću izenačila.

Sodil je g. Sibalić iz Subotice.

Gradjanski : BSK 2:0 (1:0)

Beograd, 24. aprila.

Gradjanski je danes pr tendentu za naslov državnega prvaka napravil prav prijetno presenečenje s tem, da ga je premagal v Beogradu samem. Gradjanski je pokazal zelo dobro igro. V 7. minuti prvega polčasa so Zagrebčani že prišli v vodstvo po Lešniku. V drugem polčasu pa je Antoković postavil končni rezultat 2:0.

Italijanski sodnik Camberlini je sodil zelo dobro in objektivno.

Jedinstvo : Hajduk 2:2 (2:1)

Današnja tekma je bila borba dveh enakopravnih nasprotnikov. V prvem delu igre je sicer Jedinstvo bilo nekoliko v premoči ter je vodil z 2:1. V drugem delu pa je Hajduku uspelo, da izenači.

Prvi gol je v 9. minuti zabil Arandjevič, pet minut kasneje pa je Pajević povisal na 2:0. Krmau na to j. Matošić zvišal na 2:1. Isti igralec pa je v 41. minuti tudi izenačil.

Sodil je dobro g. Bažant iz Zagreba.

Prvenstvo LNP

ČSK bo najbrže prvak podsava — Hermes je padel na četrto mesto

Prve tekme v drugem delu prvenstva LNP so se vse odigrale zunaj Ljubljane. Vse te tekme so favoriti odločili v svojo korist, čeprav je zmaga Maribora v Celju prišla nekoliko nepričakovano. ČSK si je z visoko zmago na lastnih tleh zelo ojačilo svojo vodilno pozicijo. Njega najbrže ne bo več mogoče dohiteti. Tudi Maribori je drugo mesto skoraj že zagotovljeno. Največja borba se vrši zdaj med mariborskimi Železničarji in Hermesom. Trenotno so Železničarji na boljšem ter so večerj tudi potisnili Hermesane s tretjega na četrto mesto. Pri Kranju in Celju gre zaenkrat le še za goliferenco.

Tabelica je naslednja:

ČSK	6	5	1	0	18	5	11
Maribor	6	3	2	1	12	7	8
Železničar	6	2	2	2	15	11	6
Hermes	6	1	3	2	13	16	5
Kranj	3	1	1	4	5	18	3
Celje	6	1	1	4	4	12	3

Triglavski smuk

Ob najlepšem vremenu se je vršila večerj v Triglavskem pogorju naša najlepša alpska smučarska tekma

Mojstrana, 24. aprila. Ob najkrasnejšem vremenu se je danes vršil tradicionalni smuk v Triglavskem pogorju. Krasno vreme in obilen prišč, ki je zapadel zadnje dni, sta omogočila, da je ta lepa alpska prireditev uspešla izredno dobro.

Tekma je imela mednarodno obeležje, saj se je javilo na start pet izbranih Nemcev, 4 Čehi in 1 Italijanka. Poleg njih je startalo 27 najboljših Jugoslovenskih tekmovalcev.

Start za dame je bil ob 11., za moške pa ob 12. Proga je bila zaradi izredno dobrega snega odlična. S start m na sedlu med Ržju in Rjavino nad Stančičovo kočjo se je proga vila v strmih smukih na platoju izpod Ravine. V tem delu proge so tekmovalci vozili vse v smuku tako da se smogli nekateri prav hitro hitost. Na

Apnenici ter v Zgornji Krmi je bila proga zelo težka, tako da so le najboljši tehničarji ostali brez padea. Izredni tehnični preskik je bila znamenita »S« proga na zgornjem delu obud lovske kočje, kjer je mnogo gledalcev občudovalo hitrost in smelost tekmovalcev. Ta del proge je bil odločen za tekmo. Pri koči v Zgornji Krmi je bil določn cilj za dame. V nadaljevanju proge je bil strmi smuk, katerega so nekateri smeli tekmovalci vzel skoraj naravnost, drugi pa so ga vozili v velikih vijugah.

Nekaj tekmovalce tehnike za tek v daljavo so morali alpski tekmovalci pokazati na to na spodnji ravni, ki je bila dolga približno 75 m. Od tu se je vila proga v dolini Krme brez posebnih tehničnih nesnato na spodnji ravni, ki je bila dolga proga vila v kratkih zavojih med grani-

čevje izpod Debele bukve, kjer je bil cilj. Proga je bila dolga 4,5 km z višinsko razliko 900 m. Točno ob 11. je starter G. Bogo šramel spustil s starta prvo tekmovalko. Na startu je bilo osem tekmovalk, in sicer Cehinji Beinhauer in Ascher, Italijanka Dei Rossi in pet Jugoslovenk, M. Treo, Heim Erika, Zalokar Milica, Azmanova in Tausigova. Beinhauerjeva je pokazala svoje posebne zmoglosti. Njena tehnika ne zaostaja za ono najboljših naših tekmovalk. Edna Italijanka Dei Rossi je upravičla svoj dober sloves. S padcem pred ciljem pa je mnogo izgubila in pokazala, da ji kristjanije delajo v brzini preglavce. Druga najboljša Čehinja Ascherjeva je odlična vozačica, vendar preveč riskira. Naša najboljša tekmovalka Heimova je dobro vozila, je pa pri končnem smuku zgrešila cilj, tako da je izgubila dragoceno sekunde.

Rezultati damskega tekmovanja so bili: 1. Beinhauer Ružena (CSR) 4:30. 2. Dei Rossi: Nives (Italija) 5:12,4. 3. Ascherova (CSR) 5:41. 4. Heim Erika (Skala) 7:04. 5. Treo Majda (Ljubljana) 10:19.

Na progi so izstopel Tausigova, ker se ji je zlomila smučka. Zalokarjeva in Azmanova pa zaradi poškodb.

Bolj ostra pa je bila borba med moškimi, med katerimi so bili favoriti izborni Nemci. Naši tekmovalci se pri treningu pokazali odlično tehniko in lepe sposobnosti. Čehi pa so vozili previdno, toda z dobro tehniko. Najtežji del proge je bil v Zgornji Krmi, kjer so morali tekmovalci pokazati vse svoje znanje. V tem delu so vozili Nemci razen Donjaka odlično, pa tudi naša Heim in Praček sta se izkazala. Voller je preveč riskiral, pa je moral svojo hrabrost plačati s težkim padcem, ki mu je onemogočil dober placement. Zelo dober je bil mladi Klein, ki se odlikuje s svojo tehniko. Tudi ostali m ni ničesar očitati, vendar so si s padci na nakritičnejšem delu proge v Zgornji Krmi mnogo pokvarili.

Rezultati moškega tekmovanja so: 1. Mayer Gustl (Nemčija) 6:27. 2. Heim Hubert (Skala) 6:52. 3. Praček Ciril (Skala) 6:55. 4. Dožnal Miroslav (CSR) 7:04. 5. Obermann Hans (Nemčija) 7:07,6. 6.

Klein Bruno (Skala) 7:10,4. 7. Steinwender Hubert (Nemčija) 7:11. 8. Russ Karel (Nemčija) 7:18,4. 9. Schwab Eric (Skala) 7:51. 10. Podkubovšek Slavko (Maribor) 7:56. 11. Voller (Ljubljana) 8:30,4. 12. Finžgar Rudi (Planina) 8:33. 13. Gajšek Božo (Mežica) 8:48,6. 14. Carman (Trzin) 9:06,8. 15. Berberić (Ilirija) 9:08,8. 16. Tavčar, 17. Ahačić, 18. Kobler, 19. Primožič, 20. Mlačnik.

Izstopili so Beinhauer, Faneč, Rekar in Zorjan, in sicer zaradi poškodb.

Prireditev je uspešla odlično, kar je treba zahvaliti odlični organizaciji STO Zimsko-sportnega saveza in Smučarskega kluba Dvije-Mojstrana.

Po razredih so se plaštrali: I. razred: 1. Mayer Gustl, 2. Helm Hubert, 3. Praček Ciril. II. razred: 1. Podkubovšek Slavko, 2. Voller.

III. razred: 1. Finžgar Rudi, 2. Gajšek Božo, 3. Berberić Stefan, Vsi imenovani so dobili plakete.

Ob 16.30 je bila razdelitev nagrad pred hotelom »Triglav« v Mojstrani, kjer je predsednik JZSS dr. Ciril Pavlin prav prisrčno pozdrvil sodelujoče, 15 tekmovalcev in 3 tekmovalke so prejeli savezni znak za Triglavski dan.

Jugoslavija : Madžarska

Zagreb, 24. aprila.

Danes se je nadaljevalo teniško tekmovanje med Jugoslavijo in Madžarsko za srednjeevropski pokal. Po današnjem dnevu vodi Jugoslavija s 3:1.

Danes sta bili dve igri v dvoje, in sicer je naša dvojnica Palada-Radovanović porazila madžarski par Gabory-Ferency 6:2, 6:4.

Druga dva naša igralca Kukuljević in Mitić sta nadvladovala Madžara Aszbotha in Szegetyja 7:5, 6:4, 6:1.

Jutri boeta igra med Radovanovićem in Ferencyjem in Szegetyjem ter Mitićem.

Navdušen sprejem bolgarskih učiteljic

Po pozdravu na kolodvoru impozanten sprevid do Zvezde

Ljubljana, 24. aprila.

Poleg prisrčnosti, s katero je Ljubljana pričakovala članice učiteljskega pevskega zbora iz Sofje, je naneslo tudi srečno naključje, da so bili naši dragi gostje tako sprejeti, kakor menda dostaj še malo-kateri pevski zbor. Z Rakeka je pripeljal zadržni vili množice Sokolstva, ki so sino povečale stevilo onih, ki so že bili zbrani na peronu k sprejemu. Bilo je valovanje na kolodvoru, da enakega že dolgo ne pomnimo. Ob 20.24 je prispel beograjski brzovalnik in v poslednjem vagonu so se pripeljale članice soljskega pevskega zbora, njih 60 po številu. Vojaška godba jim je v pozdrav zaigrala bolgarsko himno »Sumi Marica« in tudi našo himno, obe je množica poslušala odkritih glav. Nato je vsa prisotna množica burno vzvikala gostjam, ljubljanske tovarišice po so jih okitile z nageljani.

Prvi je izrekel dobrodošlico predsednik JUJ g. Metod Kumelj, ki je izrazil radost, da prihajajo bolgarske učiteljice prvič v središče slovenskega kulturnega življenja, posebej pa jim je veljal njegov pozdrav kot dragim stanovskim tovarišicam. Predsednik Jugoslovenske bolgarske lige g. Rasto Pustošlemšek je gostje toplo pozdravil v njihovi materinščini in nato še v slovenščini Akademik Atanasov, predsednik Kluba bolgarskih akademikov na ljubljanski univerzi »Hristo Botev« je svojim rojakinjam izrekel dobrodošlico v

materinščini. Ogromna množica je ob vseh govornih izrazih svojo radost z burnim vzvikanjem naših in bolgarskih krajevskih hui in slovanski solidarosti. V imenu slovenskega zvestva je izpregovorila gospa Minka Govekarjeva. G. Silvo Petenke je gostje pozdravil v imenu pevskih zborov Hubadove župe. Bolgarske pevke, ki jih vodi pevovodja g. Krnan Bojadžijev, so se nato najlepše zahvalile za pozdrave s krasno zapeto »Izdno pesmijce. Ko je predsednica zbora ga Mara Georgjeva izrekla v toplih besedah zahvalo za nepričakovano lepi sprejem, je množica dajala duska navdušenju z dolgotrajnim vzvikanjem. Nato je spet zaigrala vojaška godba in spontano se je izpred kolodvora razvil dolg sprevid, v katerega so se za dragimi gostjami vvrstile množice Sokolov in ostalih ljubljancov. Po Masarykovi in Miklošičevi cesti se je za vojaško godbo, ki je neutrudno igrala korčarice, pomakala dolga vrsta narodnega občinstva, neprestano vzvikajoča slovanskemu bratstvu, Jugoslaviji in Bolgariji. Vse sprevid je spremenil druge gostje do Zvezde, kjer jim je bila prirejena večerja. Še dolgo so trume občinstva v navdušenem pozdravljanju ostale pred Kardino. Sprejem bolgarskih pevk je nazorno izprizhal da živi v narodu zdrava čvrsta zvest, da je v težkih odločitvah naših dni edina rešitev v slovanstvu.

Hud poraz Japoncev

Vojna sreča se je obrnila v prilog Kitajcem — Svarečič pozivi japonskih generalov

Nankov, 24. aprila AA. Po kitajskih vesteh se je snoči Japoncem ponesrečil pokus, da bi prebili fronto pri Jihajenu, ker so Kitajci dobili ojačanja. Japonci so morali zapustiti del ozemlja, ki so za že zavzeli. Japonske čete so odklojene v Jihajenu, ista no so jim morali melati z letal. Železniška proga Tienan—Pukev je lužno od Jencaua na več krajih porušena. Japonci zato ne morejo poslati svojim vojakom v Jihajenu pomoči. Pri Hantsungu so Japonci dosegli nekaj uspehov. Kitajski vojaški krogi so prepričani, da bi Japonci morali dobiti znatno ojačanje, če bi hoteli zlomiti odpor tudi številno močnejših kitajskih čet.

Tokio, 24. aprila AA. (Haynes). General Macui je objavil v »Svetskem časopisu« poziv na japonski narod naj se strogo drži discipline v svetovnem protikomunističnem boju na Kitajskem. Zmagovalec Nankinga

poudarja, da Japonci teže za tem, da osvobodijo 400 milijonov tlačanih ljudi. V tem, da dve ali tri evroske države stoje za sedanjim japonsko-kitajskim spopadom, vidi general Macui vzroke za razne sedanje težave in komplikacije. Macui opozarja Japonce, naj ne zaupajo preveč slovo vankomur in naj ne opuščajo narodne discipline. V svojem pozivu kritizira duhovno razpokoženje, na katerega je naletel po 6-mesečnem dopustu. Ko je prišel s tega dopusta nazaj, se mu je zazdelo, da japonski narod ni več tako navdušen za boj kakor je bil še pred nekaj tedni. Gotove tuje sile — pravi general dalje — pazijo na vsak naš korak in na vsak znak naše slabosti, ki bi ga pokazali. Govornik v imenu vseh onih, ki so psvili na tojnih poljanah, da njihova smrt ne bi bila zastoj.

Med mestom in deželo

vsrednje jutro - mali oglasnik

Bogu je dopačilo, da je vzel k sebi našo ljubljeno in skrbno soprogo ter manico, gospo

Marijo Miklič

rojeno Dolinar, soprogo sodnega oficijala.

Izdihnila je svojo blago dušo snoči, previdna s svetimi zakramenti za umirajoče. Pogreb bo v ponedeljek 25. aprila ob 4. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na farno pokopališče na Vici.

LJUBLJANA - ROŽNA DOLINA, 24. aprila 1938.

JOZE MIKLIČ, soprog, MIMICA in MARJANČEK, otroka.

Jetika pobere letno 1500 Slovencev

Protituberkulozna liga se bori za brezplačno zdravljenje jetičnih

Ljubljana, 24. aprila
V dvorani Delavske zbornice so se davi zbrali pionirji protijetične borbe iz vse Slovenije k običnemu zboru Protituberkulozne zveze. Poleg odposlancev krajevnih lig in predstavnikov zdravstvenih ustanov iz Ljubljane in iz province so zborovanju prisostvovali tudi načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje Kosi kot zastopnik bana, zastopnik mestne občine dr. Logar, predsednik Zdravniške zbornice primarij dr. Meršol ter predstavniki in predstavnice delavskih strokovnih in ženskih organizacij.

Za jetične družine mora skrbeti vsa javnost

Skupščino je otvoril predsednik zveze direktor OUZD dr. Bohinjec, ki je v nagovoru poudaril nacionalni in socialni pomen protijetičnega gibanja. Jetika je problem človeške družbe in narodne skupnosti, zato polagoma tudi pri nas prodira zavest, da more imeti zdravnik v protijetični borbi uspeha samo, če družba kot celota sodeluje z njim. Protituberkulozna zveza mora polagoma postati vsesplošna ljudska organizacija, posvečena reševanju najtežjega zdravstvenega in socialnega vprašanja. Ne more biti dvoma, da je prav v siromašni jetični družini kelih trpljenja najhitro do vrha. Ta družina mora postati skrb in briga družbe okoli nje. Konsolidacija zveze vzdrževanja napreduje, gibanje je dobilo v narodu avtoriteto, da je cenjeno in spoštovano. Treba pa mu je zmerom novih svežih sil,

dispanzerje. Lani je zveza votirala večji znesek, ki naj se porazdeli na nagrade za najbolj higienično urejena stanovanja onih oseb, ki obiskujejo dispanzerje. V kratkem pa se bodo razdelile tudi nagrade za članke v »Delu proti tuberkulozi« in za načrte dispanzerskih okolišev, ki jih bodo sestavili dijaki srednjih in učenci meščanskih in obrtnonadaljevalnih šol. Za dispanzerje v Cerknici, Brezicah in Rogatcu je zveza nabavila tri nove rentgenske aparate, ki bodo veljali okrog 250.000 din. Tudi lani si je zveza brez uspeha prizadevala doseči brezplačne vozovnice za one dispanzerske zdravnike, ki morajo v izvrševanju svoje službe potovati z železnico. Prav tako je zamaž ostala borba za doseglo takšne in poštinske prostosti. Zveza pripravila ustanovitve posebnega železničarskega in posebnega mladinskega odseka.

Vsak jetičnik naj bo deležen brezplačnega zdravljenja

O denarnem gospodarstvu je poročal blagajnik Čelešnik, nato pa je šef-zdravnik dr. Neubauer z Golnika podal pregledno poročilo o delu, ki so ga lani izvršili naši dispanzerji. Vse kaže, da ni več daleč čas, ko bo vsak prebivalec banovine imel možnost ne le brezplačnega pregleda, temveč tudi brezplačnega zdravljenja jetike. V Sloveniji deluje danes 15 dispanzerjev. Lani je začel delovati dispanzer za ljubljansko okolico, nedavno dispanzer v Cerknici, v kratkem pa bodo ustanovljeni v Kočevju, Velenju in Metliki. Ko bomo imeli 22 stalnih in 3 mobilne dispanzerje, bomo dosegli, da bo tudi zadnja gorska vasica priložena kakemu dispanzerskemu okolišju. K temu omrežju pa moramo priti tudi brezplačne ambulatorije po zdraviliščih. Že danes je približno 550 prebivalcev Slovenije pod zaščito dispanzerjev. Te zdravstvene stanice so lani izvršile 16.000 prvih in 12.000 ponovnih pregledov, a skupno jih je obiskalo okrog 32.000 ljudi. Opravljenih je bilo 24.000 kliničnih, 21.000 rentgenskih, 7000 preiskav krvi, 2200 preiskav izmečka in 4000 tuberkulinskih polzkusov. Pri tem delu so dispanzerski zdravniki odkrili malo manj ko 1000 (923) novih odprtih in 2000 (1904) zaprtih tuberkuloz. V oskrbi vseh dispanzerjev je bilo ob koncu leta 1900 odprtih in 3000 zaprtih tuberkuloz. V Slo-

veniji računamo z umrljivostjo približno 15 na 10.000 prebivalcev, kar pomeni, da umre za jetiko vsako leto približno 1500 ljudi, a na vsem ozemlju Slovenije je približno 6000 odprtih in 9000 zaprtih tuberkuloz. Naši dispanzerji pa ne le iščejo in ugotavljajo, temveč tudi lečijo jetiko. Tako so lani izvršili okrog 4000 pnevmotoraksov in drugih manjših dispanzerjev pri okrog 500 bolnikih, da injekcij, med njimi mnogo dragih injekcij zlata, ne štejemo zraven. Dispanzerske sestre so napravile 3500 obiskov na terenu. Najtežje poglavje pa je pomanjkanje bolniških in sanatorijskih postelj za one bolnike, ki jih dispanzerji odkrijejo. Polagoma pa se vendarle tudi v tem pogledu razmere izboljšujejo. Golnik od leta do leta zvišuje število postelj za siromašne bolnike, pa tudi država uprava je lani otvorila večji kredit za po 10 do 15 brezplačnih postelj v Topolšici, Surdulici, Novem Marofu in Kraljevi. Nekaj pa bi lahko storile tudi humanitarne organizacije, v prvi vrsti Rdeči križ.

V debato o poročilih so posegli zastopniki delavcev Bakšič iz Škofje Loke, Rejc iz Ljubljane in Jagodič iz Kočevja. Nato je bila na predlog revizorja Kocjana soglasno izrečena razrešnica dosednji upravi. Za predsednika je bil z aklamacijo vnovič izvoljen direktor dr. Joža Bohinjec, z njim pa tudi domala ves stari odbor, le na mestu odstopivših odbornikov Uratnika in dr. Mastnaka sta prišla referent Delavske zbornice Ivan Tavčar in primarij dr. Tomaž Furlan z Golnika. Med samostojnimi predlogi je vzbudil posebno živo zanimanje predlog, naj Zveza izslojuje pri svetnem ministru, da se bo pri prošnjah učiteljev in profesorjev za bolniške dopuste upoštevalo zdravniško spričevalo. Po-budo za ta predlog je dal primer nekega učitelja, ki se je več mesece lečil za odprto tuberkulozo v bolnici in sanatoriju, a ko je nato še težko bolan prošil za bolniški dopust, mu je bila prošnja zavrnjena, ter je moral v razred. Na predlog blagajnika Čelešnika je skupščina odobrila dosedanje članarino, nato pa je primarij dr. Furlan podal še obširen in zanimiv referat o dosednjih praktičnih uspehih protijetične borbe pri nas in pozval k tim živahnemu delu v protituberkuloznem tednu, ki bo od 1. do 8. maja.

Bevardi in Šajtegel stopita danes pred sodnike

Danes bosta stopila pred kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča mlada morilca Ivan Bevardi in Ivan Šajtegel. Umorila sta dne 19. februarja gradbenega tehnika Stanka Dolničarja in magistratno uradnico Milko Gorupovo, ki sta bila na pohodu iz Maribora na Pohorje. O zločinu, ki je zbudil v naši javnosti razumljivo pozornost in ogorčenje, smo po razkritju zločina objavili daljša poročila, ki jih danes izpopolnjujemo z novimi dognanji, ugotovitvami in teku zdajšnjih tednov.

Uspešna preiskava

Ko je preiskovalni sodnik zbral vse gradivo proti obema morilcema, je državno tožilstvo vložilo pri senatu treh sodnikov pri okrožnem sodišču v Mariboru obtožnico proti Ivanu Bevardiju in Ivanu Šajteglu, ki sta oba v preiskovalnem zaporu. Preiskava je doglala, da sta oba dogovorno kot sosterila dne 19. februarja pri Sv. Bolfenku na Pohorju z udarci s sekiro in železnim batom usmrtila Stanka Dolničarja in Milko Gorupovo po zrelom preudarku in iz koristiljubja, Milko Gorupovo tudi na okruten način tako, da sta ji povzročila nad 30 poškodb. Odvzela sta Stanku Dolničarju in Milki Gorupovi dva nahrbtnika, dva para smuč, dva para smučskih čevljev, fotoaparata, žepno električno svetilko, par copat, nogavice, perilo, toaletni pribor, moško in žensko uro, razne jestvine, par sto dinarjev gotovine in skupni vrednosti najmanj 2500 dinarjev z namero, da bi si pridobila s to prisvojitvijo protipravno imovinsko korist. Ivan Bevardi je 23. februarja 1938 preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča v Mariboru lažno navedel, da ga je Ivan Šajtegel dne 19. februarja ponoči v Spodnjem Radvanju z nožem napadel in poškodoval. Ivan Šajtegel pa je dne 23. februarja predtožinstvu mestne policije v Mariboru in dne 1. marca preiskovalnemu sodniku lažno navedel, da je Blaž Šega dne 19. februarja v Mariboru nasoval njega in Ivana Bevardija, da sta storila zgoraj navedena kazniva dejanja in da je pri teh dejanjih Blaž Šega tudi dejansko sodeloval kot sosterilec.

Ivan Bevardi

Ivan Bevardi je bil rojen leta 1917. v Krčevini pri Ptujju kot nezakonski otrok, ko je bila njegova mati Pavla stara komaj 19 let. Varuh mu je bil najprej njegov stari oče Pavel Bevardi, dne 20. marca 1931 pa je bila postavljena za varuhinjo Bevardijeva mati. Ivan je obiskoval v Ptujju osnovno šolo, v letih 1926 do 1931 pa gimnazijo. V šoli je bil len, omejen, nenadaren, predrzen in neodkrit in je moral prvi razred ponavljati. V drugem razredu je bil z odlokom ministra prosvete od 24. decembra 1930

zaradi vplomnih tatvin izključen iz vseh srednjih šol v državi.

Služil je nato kot trgovski vajenec najprej v Ptujju, nato pa v Mariboru. V letu 1934 so se namreč Bevardijevi preselili v Spodnje Radvanje, kjer je teta Bevardijeva mati Marija Sihrovska kupila Bevardijevi materi posestvo. Po letu 1934 Bevardi ni imel stalnega doma, temveč je opravljal le priložnostna dela, večinoma pa postopal brez dela. Zivel je na račun matere, ki ga očitno ni znala vzgajati, mu nasprotno celo dajala potuho. Mati je potrebovala moškega delavca na svojem posestvu. Namesto da bi bil Ivan Bevardi prijel za delo, je mati najela delavca Fr. Kranjca, ki od maja 1937 stanuje pri Bevardijevih. Ivan pa se je rajši klatil v družbi enakih tovarišev in prihajal domov

stalno šele pozno ponoči. Pod takimi okolnostmi ni čudno, da je Ivan svoji materi zrasel čez glavo:

Začel je od svoje matere zahtevati denar in druge stvari, če mu pa mati ni ustregla, jo je pretepel in ji doma razbijal pohištvo in druge predmete. Ivan Bevardi je po vsej okolici znan kot delomržež in nasilnež. Dne 4. aprila 1936 je vrgel sosedi kos opeke s tako silo v glavo, da jo je smrtonočno poškodoval in ji trajno skazil obraz. Zaradi tega sta bila Ivan Bevardi in njegova mati (zaradi nagovora) obsojena s sodbo okrožnega sodišča v Mariboru dne 11. decembra 1936, in sicer Ivan Bevardi na dva meseca strogega zapore, pogojno na dve leti.

Ivan Šajtegel

Ivan Šajtegel je bil rojen v Slovenskih Konjicah. Bil je sicer dobro razvit, v šolo pa je hodil nerodno in se je rajši potepal. V šoli je bil vspegljav, potuhnjen in lažniv, kradel je sošolcem razne stvari, zagrešil je celo vlom pri sosedu. Starši se za njegovo vzgojo niso dosti brigali in so mu dajali potuho. Ze od njegove rane mladosti živita njegova roditelja ločeno. Ivan Šajtegel je bil star komaj 7 let, ko je njegova mati navezala stike z Mihalom Obrulom, s katerim živi že 13 let v izvenzakonski skupnosti. Obrul, ki se predstavlja kot Šajtegelov krušni oče, je bil že desetkrat kaznovan zaradi različnih deliktov, med drugim celo zaradi umora. Ko so Šajtegelovi stanovali v Mariboru v Vojašniški ulici, je bilo njihovo stanovanje pravo leglo nemoralne in zatočišče tatov. Ivan Šajtegel ni imel nobene stalnega doma, le za krajšo dobo je sprejel kako službo, večinoma pa je bil sploh brezposeln in je opravljal le priložnostna dela. Kljub temu pa je imel denar za pijančevanje in za obiskovanje kina. Tudi on se je družil z enakimi ničvrednimi tovariši, ki so se shajali pri njem. Zadnji dve leti je imel ljubavno razmerje z neko Franciško, ki je še mladoletna. Od nje je dobival denar, ona mu je tudi večkrat plačala zapitek v gostilni. Večkrat jo je pretepel, če mu ni hotela dati denarja. S sodbo okrožnega sodišča v Mariboru z dne 7. maja 1937 je bil Šajtegel obsojen zaradi štirih vlomov in dveh prestopkov tatvine na 6 mesecev strogega zapore ter je to kazen prestal dne 20. julija 1937.

Bevardi in Šajtegel sta se seznanila, kakor sama navajata, šele tri tedne pred 19. februarjem 1938. Tako kratko znanstvo pa je zadostovalo, da sta postala intimna prijatelja in sta začela snovati načrte za razne zločinske podvige.

Hiša Bevardijeve matere

V Spodnjem Radvanju stoji ob vnožju Pohorja, tik ob markirani poti, ki vodi na vzhodni del Pohorja. Tako je Bevardi imel priliko opazovati turiste, ki po tej poti v velikem številu zahajajo na Pohorje. Bevardi je tudi dobro poznal vse bližnjice, ki vodijo na ta del Pohorja. Baje sta oba, Bevardi in Šajtegel, v petek 18. februarja 1938 sklenila, da bosta vlomila pri nekem kmetu na Pohorju, ki prihaja vsako soboto mimo Bevardijeve hiše na mariborski trg. Ko pa Bevardi naslednjega jutra dotičnega kmeta ni opazil ter to sporočil Šajteglu, sta se odločila, da bosta šla popoldne na Pohorje, ter tam umorila in oropala kakega turista. Kakor sama trdita, sta šla najprej le oprezovat, a sta srečala le mladega smučarja, ki pa sta ga pustila očitno zaradi tega, ker si pri njem nista nadejala izdatnega plena. Ker nista srečala potem nobenega turista več, sta se vrnili. Prišla sta že do vnožja Pohor-

ja, ko sta jima okrog 17. ure prišla nasproti sedaj pokojna Stanko Dolničar in Milka Gorupova, ki sta nesla vsako svoje smuču in nahrbtnik. Pri teh dveh sta Bevardi in Šajtegel pričakovala precejšen plen. Ivan Šajtegel je že poprej poznal Dolničarja kot polirja pri stavbni tvrdki Tönnies, ki je izvrševala pri tvornici Doctor in drug neka zidarska delo. Šajtegel, ki je bil pod Dolničarjevimi vodstvom v mesecu novembru 1937 nekaj časa zaposlen pri teh delih, je menil, da mora Dolničar imeti precej denarja pri sebi. Tako sta se Bevardi in Šajtegel odločila, da bosta umorila in oropala Dolničarja in njegovo spremljevalko. V ta namen je Bevardi pripravil

morilno oročje

in sicer sekiro in železni bat, to je skoro 45 cm dolg vozni svornik. Sekiro je obdržal sam, bat pa je izročil Šajteglu. Dolničar in Gorupova sta šla po markirani poti proti Sv. Bolfenku na Pohorje. Bevardi in Šajtegel pa sta šla po bližnjih in ju trikrat prehitela. Prvič sta ju počakala pri Srčevci vinarčiji, kjer se pot cepi. Čim sta ugotovila, da sta Dolničar in Gorupova ubrala severno pot proti Sv. Bolfenku, sta šla za njima in ju spet prehitela. Dolničar in Gorupova sta začela najbrže sumiti, da Šajtegel in Bevardi nimata poštenih namenov. Zaradi tega ju je Gorupova, kakor sama navajata, vprašala, kam gresta, nakar ji je Bevardi odgovoril, da sta namenjena k nekemu znanecu pri Sv. Arehu. Očitno, da ne bi zopet našel na Bevardija in Šajtegla, sta Dolničar in Gorupova čakala približno četrte ure, nakar sta šele šla dalje. Medtem sta Bevardi in Šajtegel prišla do bukovega gozdička nad Mrzlim studencem pri kaneli Sv. Anton, od koder je dr. Sv. Bolfenka še dobrih 10 minut hoda. Ta kraj sta si izbrala za napad.

Skrivnostno zločina

Krajevne razmere so tu izredno ugodne napadalcu. Pešpot je namreč tu ozka in vodi v jarku, kojega bregova sta strma in 2 do 3 m visoka. Zrtev, ki jo kdo tu napadne, ne more zbežati niti na levo, niti na desno. Bevardi in Šajtegel sta se baje vsedla na posekano deblo od poti in čakala. Kako se je zločin izvršil, se v vseh podrobnostih ne da dognati. Oba morilca trdita, da je Bevardi, čim sta se žrtvi približala — bilo je to okoli 20 ure — vstal in prosil Dolničarja za cigareto. Dolničar da mu je odvrnil, da je nima, v tem hipu pa da ga je Bevardi udaril s sekiro po glavi. Dolničar se je zaradi udarca opotekel in padel, še prej pa Bevardija z nožem dvakrat sunil v levo stegno. Medtem je Gorupova, ki je šla za Dolničarjem, začela klicati na pomoč in hotela pobegniti, pa jo je Šajtegel prestregel in jo z več udarci z železnim batom pobil na tla. Od tu dalje pa se Bevardi in Šajtegel nasprotujeta: Bevardi trdi, da je le enkrat udaril Dolničarja s sekiro po glavi, vse ostalo da je opravil Šajtegel. Ta pa pravi, da je parkrat udaril Gorupovo z železnim batom po glavi, tako da je padla na tla, vse ostalo pa da je izvršil Bevardi.

Pri ogledu na kraju zločina

so našli na poti dve veliki krvni mlaki, oddeljeni druga od druge kakih 7 m, višje je bil pobit Dolničar, kakih 7 m nižje pa Gorupova. Morilca sta nato zavlekla žrtvi po pešpoti kakih 20 do 30 m navzdol, od tam pa kakih 15 m proti severu v gozd. Tu sta Bevardi in Šajtegel še dalje udrihala po žrtvah, ki sta še kazali znake življenja. Krvni sledovi na snegu in kaplje krvi po drevju, ki je bilo obrizgano s krvjo, kažejo, da so bile žrtvama šele tu prizadejane glavne poškodbe. Zlasti velja to glede Gorupove, koga glava je bila globoko vtisnjena v zmrlji sneg. Gorupova je dobila po glavi nešteto udarcev, bila ji je narezana velika vratna arterija, iz katere je kri brizgala v curkih in obrizgala tudi drevje. Bevardi in Šajtegel sta nato žrtvama pobrala vse, kar sta jima mogla vzeti. Hotela sta celo žrtvi sleči, da bi se polastila njune obleke, kar pa sta opustila, ker je bila obleka preveč krvava. Pustila sta tudi Dolničarjevo smučarsko kapo, ki je bila presekana in krvava, prezrla pa sta zlato verižico s križcem, ki jo je Gorupova imela okrog vratu, in dva zlata prstana, ki ju je imela na rokah. Morilca sta jestvine, ki sta jih našla v nahrbtnikih, kar tam v bližini pojedla, preložila vse stvari v en nahrbtnik, drugi nahrbtnik z dvema robcema, žensko smučarsko kapo in jabolkom pa sta odvržla. Denar sta si razdelila, ostali plen sta zanesla do Bevardijeve hiše, da bi Bevardi plen razpečal, nakar bi si izkupiček delila. Pred razpečem sta si, kakor pravita, prisegla, da ne bosta drug drugega izdala, in da bo oni, ki bi mu oblastva prišla na sled, prevzel vso krivdo nase. Šajtegel je šel nato domov spat, Bevardi pa je skrnil plen pod tla domačega svinjaka. Okrvavljeno sekiro je opral v žleb svinjaka. Železni bat je Šajtegel pustil na kraju zločina.

Bevardi, ki je zaradi poškodb od strani Dolničarja precej krvavel, se je podal od doma še ponoči ob 1.30 na policijsko stražnico na Frankopnovi cesti, kjer je prijavil, da sta ga dva neznanca ustavila okrog 18. ure na Pohorju blizu Mrzlega studenca, pri čemer ga je eden brez povič z nožem dvakrat sunil v levo stegno. Odtod je šel Bevardi v splošno bolnišnico v Maribor.

Pri raztelesenju obeh žrtev

kar sta izvršila dr. Jurečko in dr. Pavlič, se je ugotovilo, da je Dolničar umrl zaradi otrpnenja možganov in delne krvavitve v možganskem prekatu. Dobil je dve absolutno smrtonosni poškodbi in sicer udarec z ostrino sekire na čelu, prizadejan z veliko silo. Presekani so bili koža, kost in možgani, ki so izstopili iz 9 cm dolge in 3 in pol cm zevajoče rane. Lobanjska kost je bila zdroljena in so se širile razpoke lobanjske kosti na vse strani. Drugo smrtonosno poškodbo je dobil zaradi udarca s topim predmetom, pri čemer mu je bil presekani desni uhelj in mu je bila zdroljena desna senčnica. Smrtonosno poškodbo je zadobil zaradi udarca z ostrino sekire pod desno spodnjo ustnico, od koder je potekala 9 cm dolga zevajoča rana do kosti in zobov. Razen teh treh težkih poškodb je zadobil z ostrim predmetom še več lažjih poškodb in sicer nad levo obrvjo, na desnem licu, pod desno čeljustjo, pod levo spodnjo ustnico in na levem ušesu ter kožne opra-

skanine na nosnem korenu, desnem licu in obeh rokah.

Gorupova je umrla zaradi otrpnenja možganov in izkrvavitve iz vratne žile. Dobila je več silovitih udarcev po lasišču, tako da ji je bila zlomljena lobanjska kost, od koder so se širile razpoke na vse strani. Zdrobljena je bila leva senčnica, zlomljena desna senčnica. Na obrazu je dobila mnogo večinoma težkih poškodb, povzročenih z ostrino sekire. Na desni strani vratu je dobila zaradi udarca s konico rezila sekire presekanico kože, živcev in mišic, segajočo do hrbtnice, presekanih je bilo tudi več žil, narezana je bila glavna žila, iz katere je nastalo smrtonosno krvavenje. Vse polno poškodb je dobila tudi na obeh rokah: desni prstaneč je bil razbit, na desnem sredincu sta bili dve presekanici kože, na levi roki do kosti segajoča prerezina kože, levi sredinec je bil zlomljen, na levem mezinicu in prstancu je bilo več ran, levica je bila rahlo otečena, koža na njej odrgnjena. Na levem podlaktu in na desnem kolenskem sklepu so se ugotovile krvne podplutbe. V rani na desnem kazalcu so se našli lasje. Poškodbe na obličju in desni strani vratu so ji bile povzročene, ko je ležala že na tleh. V celoti je dobila nad 30 poškodb. Iz vsega tega sledi, da se je v smrtnem strahu obupno branila pred napadalcem. Obe trupli sta vzbujali zaradi bestialne iznakaženosti uprav strahoten vtis.

Blaž Šega nedolžen

Orožniki, ki so poznali Bevardija kot delomržež in nasilneža, so ga po njegovih povsem neverjetnih navedbah glede dobljenih poškodb takoj osumili, da je sodeloval pri zločinu. Bevardi pa je vztrajal pri trditvi, da je bil napaden. Čim sta bili žrtvi identificirani ter se je ugotovilo, da je umorjeni moški Stanko Dolničar, se je preiskava takoj okrenila v pravo smer.

Stavbino podjetje Tönnies je lani v decembru odpuščilo okrog 20 delavcev. Nekateri od njih so potem tožili podjetje pri sreskem sodišču v Mariboru na plačilo mezd za odpovedni rok, češ da so bili neupravičeno in brez odpovedi odpuščeni. Eden od teh je bil Blaž Šega. Na podlagi njegove tožbe se je vršila razprava baš dne 19. februarja 1938. Šega je pravdo izdobil na podlagi pričevanja Stanka Dolničarja, ki je izpovedal, da je vsem delavcem pravilno odpovedal. Šega je bil zaradi Dolničarjeve izpovedbe ogorčen. Očitaj je Dolničarju, da je krivo pričal in mu je celo v razpravi dvorani v sodni-kovih navzočnosti pretil. Tudi po odhodu iz sodišča je Šega glasno dajal duška svojemu ogorčenju in izrekel razne pretnje. Pojavil se je tedaj sum, da je morda izvršil zločin iz maščevanja eden od odpuščenih delavcev, posebno pa se je sum zgoznil okoli Blaža Šega. Vendar pa je Šega vsako krivdo odločno zanikal. Pri zaslišanju na policiji je povedal, da je dne 19. februarja po odhodu iz sodišča srečal okoli 13 ure v bližini vojašnice Kralja Petra dva mladeniča, od katerih je bil eden Ivan Šajtegel, dočim drugega ni poznal. Ko so šegi predložili Bevardija, je v njem prepoznal dotičnega Šajtegelovega spremljevalca. S tem je Šega odkril policiji prvo sled za Šajteglom. Sum zoper Šajtegla se je še bolj utrdil, ker je Šajtegel najprej trdil, da Bevardija sploh ne pozna in da kritičnega dne ni hodil v bližini vojašnice. Varnostna oblastva pa so v kratkem zbrala toliko obremenilnih dokazov zoper Šajtegla in mu dokazala toliko očitnih laži, da je Šajtegel že 25. februarja dejanje in krivdo na policiji priznal. Trdil je, da je pri zločinu sodeloval Bevardi. Da pa bi se nad Šego maščeval, ga je lažno obtožil, da je on nahajstkal Šajtegla in Bevardija k zločinu in da je pri dejanju sodeloval. Šega da se je hotel maščevati nad Dolničarjem, ker je zaradi njegove izpovedbe izgubil civilno pravdo. Bevardi in Šega da sta skupno pobila Dolničarja, nato pa da je Šega sam pobil še Gorupovo, dočim je Šajtegel stal na straži. Naslednjega dne so varnostni organi odvedli Šajtegla in Šego na kraj umora, kjer je Šajtegel nazorno kazal, kako je bil zločin izvršen. Pri tem je v celoti vztrajal pri svojih obdolžitvah glede Šega. Preiskovalnemu sodniku je Šajtegel dne 1. marca 1938 spet opisal zločin enako, kakor že prej na policiji ter je vztrajal pri obdolžitvah Šega. Več prič pa je izpovedalo, da je bil Šega dne 19. februarja 1938 popoldne in zvečer na svojem domu. Naposled je Šajtegel dne 3. marca 1938 preklinal vse obdolžitve glede Šega in priznal, da ga je lažno obdolžil iz maščevanja, ker ga je Šega izdal policiji.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.
Ponedeljek, 25.: Izpit za življenje. Premiera. Premierski abonma.
Torek, 26.: Zaprtlo. (Gostovanje v Kranju. Rdeče rože).
Sreda, 27.: Pokojnik. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Četrtek, 28.: Izpit za življenje. Red. Četrtek. Petek, 29.: Zaprtlo.
Sobota, 30.: Bela tolezen. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 1. maja: Izpit za življenje. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 2. maja: Zaprtlo.
Ponedeljek, 25.: Zaprtlo.
Drevi bo premiera Škvarčinove komedije »Izpit za življenje« za premierski abonma. Dejanje nam pokaže mnogo veselih, prisrčnih in pretresljivih slik iz življenja. Osnovna misel vsega dela pa je, da se mora vsak človek pogumno boriti za življenje in bodočnost. Delo je zrežiral in insceniral inž. Stupica. V igri sodelujejo: Nablocka, Skrbinšek, Vida Juvanova, Mira Danilova, Lavanjeva, Stupica, Jan. Sever, Presetnik in Pianeciki.
OPERA
Začetek ob 20. uri
Torek, 26.: Madame Sans Gene. Red B.
Sreda, 27.: Rigoletto. Red Sreda.
Četrtek, 28.: Jakobinec. Red A.
Petek, 29.: Prodana nevesta. Dijaška predstava.
Sobota, 30.: Tosca. Gostuje Josip Rijavec. Izven.
Nedelja, 1. maja: Madame Sans Gene. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 2. maja: Zaprtlo. (Gostovanje v Celju: Matija Gubec).

Lep dar: Zgodbe brez groze